

Uredništvo in upravnishтво Glasila je v Chicagu, Ill., 2821 S. Crawford Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljateljce, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canada je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the postoffice at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek. — Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč nativov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi i stari domovini.

Cene za oglaš po godbi. Enostopna 10 point vrsta 8 centov.

Nefrankirana ali pre-malo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 7. novembra (November) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 45.

Slovenski delavci pozor!

Proč od države Colorado in Michigan! V Coloradu štrajkajo premogari, v Michiganu pa rudarji v bakrenih rudnikih. Noben pošten slovenski delavec ne sprejme dela kot stavkokaz!

Štrajk v michiganskem bakrenem okrožju.

Baroni bakra so po podkupljenem kapitalističnem časopisju, med katerim je tudi Glasilo g. Lukčiča, razbojnali v svet, da je štrajk zgubljen in končan. Od te navadne laži so baroni bakra pričakovali velik vseh in njih kolovodja "Jimmy" je mislil, da bodo štrajkujoči rudarji, kar na kolenih prosili za delo. Laž o zgubljeni in končani stavki je šla v svet, ali vseh je popolnoma izostal. Izmišljena laž je imela takšen učinek na štrajkujoče rudarje, kakor če bi bil pes lajal v luno.

V resnici poraženi v tej stavki so že danes baroni bakra. Vstred obratovanja rudnikov po skebih, ki razumejo toliko o rudarskem delu, kakor osel o citranju, so rudniki v takem stanju, da bi vzelo šest mesecev do enega leta, ako bi se takoj vrnil v vsi rudarji na delo, da bi rudniki dajali toliko rude, kot se je jo izvažalo iz njih pred štrajkom. Baroni bakra so s svojo trmo napravili sebi največjo škodo, kar pripoznaže že sami. Umaknili bi se radi iz tega boja zdaj čisto. Sami jih je, da so jih delavci, na katere so preje zrl kot na brezpravne sužnje, z zaničevanjem, naklestili v tem boju tako hudo in jim prizadeli prav občutno izgubo.

V kapitalističnem listu "Gazette" so že priznali, da so pripravljene z novim letom uvesti osemurni delavnik. Iz te izjave se da sklepati, da kapitalisti nevedoma priznavajo svoj poraz in da skebje niso izvršili dela, katerega so pričakovali baroni bakra od njih. Res je, da so sesale v obratu, ali iz rudnikov Calumet & Hecla prihaja tako malo rude na svitlo, da jim obratovanje s skebi nosi ogromno izgubo. Na dan prihaja komaj 10 do 15 odstotkov rude od množine, ki je prihajala na svitlo pred štrajkom. Ako vpoštevamo to dejstvo in da stanejo o- boroženi najemniki in skebje mnogo denarja, potem smo na jasnem, da kralji bakra "obratujejo" svoje rudnike z ogromno izgubo in da je le še vprašanje časa, da se kralji bakra podajo.

Obljuba ene osebe, da se z novim letom uvede osemurni delavnik, je za štrajkujoče rudarje toliko vredna kakor lanski sneg. Ako smatrajo kralji bakra svoje obljube za resne in se za njimi ne skrivajo nečestni nameni, potem naj podpišejo pogodbo z unijo in priznajo še ostale zahteve. Noben razsoden delavec ni tako neumen, da bo po več tedenskem štrajku verjel obljubam, katere je storil kakšen kapitalist ali njegov priganjač v kakšnem kapitalističnem lističu. Za take obljube ne dajo pametni delavci prav nič, ker vedo, kako znajo kapitalisti spolnjevati svoje obljube, ako niso bile s črnim na belem zapisane v pogodbi in tudi od njih podpi-sane.

Rudarji! Prisilili ste kapitailste, da so pričeli postajati malo bolj pohlevni, kakor so bili v začetku štrajka. Ne odnehajte niti za las od svojih zahtev in kapitalisti bodo postali še bolj ponižni, kakor so že danes. Kapitalistični ošabnosti postavite nasproti svoji solidarnosti: vsi za enega, eden za vse. Zavedajte se, ako ste složni in solidarni, da morajo biti končno le kapitalisti na kolenih. Res je, da sedaj trpite, ko ste že toli-

ko tednov na štrajku. Ali trpeli ste tudi, ko ste delali. Ako bi vaše trpljenje ne bilo postalo nezno-sno, gotovo bi ne bili zaštrajkali. Dokler ne greste delati, pomeni vsaki dan za kapitaliste izgubo, vi ste pa z vsakim dnem bliže svoji zmagi. Ako kapitalisti v svoji ošabni zaslepljenosti drve v svojo pogubo, naj drve, naj k starim izgubam pridenejo nove. Končno jim bo le padla mrena z oči in spoznali bodo, da je najboljšje, ako se s svojimi starimi delavci, ki so sedaj na štrajku, mirno po-botajo, ako se nočejo finančno popolnoma uničiti.

Vztrajajte v štrajku! Za vami je vse strokovno organizirano de-lavstvo v Ameriki!

Inozemstvo.

— **Avstrija.** Vsled izselniškega škandala (Canadian Pacific črta je en četrt milijona vojaških obveznikov izselila iz Avstrije) so nastale spremembe v ministrstvu. Trgovskemu ministrstvu so odvzeli nadzorstvo na parobrodnišni družbi in jih podredili minist-rstvu za notranje zadeve. Trgov-ski minister je direktno podpiral kupčijo Canadian Pacific črte, kakor da bi bil nastavljen agent. Do sedaj so v Avstriji zaprli 14 agentov in glavnega zastopnika Canadian Pacific črte. Ta kupčija z ljudmi postaja pikantna, ker so ljudi, ki so bili zapleteni v kupčijo in pospeševali izseljevanje v Ameriko proti mastni podkupni-ni, odlikovali s častmi in redovi, kakor da bi izvršili kakšno slavno delo za svojo domovino.

Kanadian Pacific črta, ki kot ameriška družba razume svoj "biznis", je darovala avstrijskim železnicam razgledne vozove, ki so vozili tudi po Gorenjskem. Du-najski mestni svet je priredil slavnostno žretje, ker se je Kana-dian Pacific črta žrtvovala nese-bično za povzdigo prometa tujcev v Avstriji. Samoposebi se razume, da so tudi kranjski klerikali — dr. Šušteršič, dr. Krek in drugi — peli visoko pesen hvalečnosti premetenim ameriškim biznismam, ki so Avstriji žrtvovali ma-lenkost, da iz nje izsesajo najbolj-ši človeški material in tiste kro-nce, ki se še nahajajo v sestradni črnozolti monarhiji.

Družba je znižala vožnjo iz Trsta v Ameriko na 26 dolarjev. Vsled nizke cene in vsled po vojni nevarnosti povzrečene gospo-darske krize je seveda vse drlo v Ameriko. Vojaški obvezniki so bežali v Kanado, da se izognejo doma stradanju in vedno ponav-ljajoči mobilizaciji. Ako bi ne bila vlada posegla vmes, bi se bilo izselilo polovico avstrijske arma-de v Kanado. Za avstrijskemu ljudstvu sovražno vledo, ki sma-trata, da se človek prične šele pri baronu, bi bila to dobra šola, ako bi zbežali vsi vojaški obvezniki v tujino.

— **Huerta** je s svojo vlado v veliki denarni stiski. Inozemski kapitalisti nočejo zaupati temu krvoloku niti enega rdečega centa, ker nimajo najmanjše garan-cije, da bodo še kdaj videli po-sojilo.

General Feliks Diaz, ki je naj-prvo pobegnil v ameriški konzul-lat in od tam na ameriško bojno ladjo, se je na bojni ladji "Michi-gan" odpeljal v Havano.

Iz Dallasa, Tex. poročajo, da so vladne čete pred prihodom vsta-šev zbežale iz Chihuahue v smeri proti Juarezu. Vsi, za katere ni bilo prostora na vojaških vlakih, beže na vse strani pred vstaji.

Iz San Louisa, Potosi, poročajo, da so vstasi zajeli 50 vladnih poli-cajev, s katerimi so napravili na-glo sodbo: obesili so jih na bliž-njo drevje. Le trije policaji so srečno odnesli svoje pete.

— **Avstralija.** Iz Wellingtona, Nova Zelandija, poročajo, da je vsled splošne stavke pričelo pri-manjkovati živeža in kuriva po vsej Novi Zelandiji. V Wellingtonu in Aucklandu so izkrcali po-morščake z bojnih ladij, ki so za-sidrani v luki. Pomorščaki imajo nalog braniti skebe, ki nakladajo in razkladajo ladje.

Prvi so zastavkali ladjestavbin-ski delavci, ki so zahtevali boljše delavske razmere in priznanje unije. Njim so sledili premogarji, pristanišni delavci in drugi.

— **Anglija.** Angleške parobrod-ne družbe in veletrgovci se že se-daj pripravljajo, da bodo kos na-logi, ki jih čaka, ko se odpre pa-mamski prekop. Pomnožili bodo trgovsko brodovje in med Colo-nom in Anglijo ustanovili nove postaje za premog. Veletrgovci bodo izvršili vse, da Anglija obdr-ži vrhovno gospodstvo na morju.

— **Grčija.** Po naročilu velesil sta Avstrija in Italija izročili Grški skupno noto. Grška vlada noče pripoznati meje za Albanijo, kakor so jo določile velesile. Med-narodni komisiji, ki ima urediti mejo za Albanijo, je grška vlada delala vsakovrstne ovire in za-preke.

— **Italija.** Pri ožjih volitvah so dobili socialisti še 20 mandatov. Pri ožjih volitvah je bila udelež-ba mnogo večja kakor prejšnje ne-deljo. Ožje volitve niso z ozirom na moč strank prinesle nobenih pomembnih sprememb. Zmagala je vladna, to je liberalna stranka.

— **Romunija.** Velik požar na petrolejskem polju je napravil nad 5 milijonov dolarjev škode. Ogenj je nastal vsled eksplozije nekega velikega petrolejskega vrele in se takoj razširil na druge vrele, da je bilo nakrat vse polje v plamenu. 25. petrolejskih vrelecev je v ognju. Vsi gasilni poizkusi zamen.

— **Nemčija.** Ernst Avgust pl. Cumberland, novopečeni vladar po božji milosti, in njegova so-proga, rojena princezinja Lujza, Viktorija sta dospela s svojim spremstvom v Braunschweig. Sol-ski otroci, patriotje in majeti lju-dje so pozdravljali parček s "hoch" kliči. Druge nesreče ni bilo!

— **Švica.** Švicarska zvezna vla-da je odločila \$7,600,000, da se parni obrat na železnici sv. Got-tharda spremeni v električnega. Ta korak se smatra kot začetek, da se na vseh železnicah v Švici uvede električni obrat.

Ameriške vesti.

— **Mehikansko vprašanje.** Pred sednik Wilson je po poslaniku O' Shanghesiju izročil Huerti ulti-matum. V ultimatumu se zahteva, da mora Huerta odstopiti, ravno tako ne sme minister Blanquet in noben član sedanjega kabineta sprejeti urada. Huerta se obotav-lja z odgovorom.

Krvoloku Huerti sta opdrta le dva pota. Priznati mora zahteve Združenih držav in takoj odsto-piti, ali pa odkloniti zahteve in pretrgati vse diplomatske vezi z Združenimi državami.

— **V podružnici zvezne denar-nice** v New Yorku, ki se nahaja v Wallstreetu, šteje devet mož gotovino. V denarnici je 84 ton zlata in približno 30,000 ton sre-bra. Poslopje je zastraženo z vo-jaki in strojnimi puškami. Za štetje denarja bodo potrebovali približno tri tedne.

Vzle temno dejstvo pa bankirji tarnajo, da je malo denarja v deželi.

— **V Chicagi** so prijeli nevar-nega sleparja, angleškega kapi-tana C. G. Collinsa. Slepar je bil preje angleški častnik in se je oženil v Newportu z gđ. Natali-jo Schenkovo, katero je smatral za bogato nevesto. Ko je spoznal, da Schenkova nima toliko dro-biža, kakor ga potrebuje za svo-je potratno življenje, se je ločil od nje. Iz Newporta se je pri-peljal v Chicago, da prisotstvuje konvenciji bankirjev. Obklek je frak, pokril svojo glavo s cilin-drom in na roke nataknil glace-rokavice. Namaškeračil se je, kakor je to navada pri vseh sleparjih, da z nastopom učinkuje-jo na lahkoverne ljudi in jih na eden ali drug način olajšajo za denar. Na zborovanju bankirjev se je predstavil kot zastopnik banke Robert Fleming & Co. iz Londonu, ako je res poslala svo-skatero je imel vstop do vseh bank. Predsednik konvencije bankirjev ni bil letošnji zajec. Brzojavno je vprašal banko v Londonu, ako je res poslala svo-jega zastopnika k zborovanju bankirjev. Dobil je odgovor, da človeka ne poznajo. Ko je "ka-pitan" uvidel, da je razkrinkan, je pobegnil iz hotela in pustil neplačan račun v znesku \$40 ter kovčeg, v katerem je bil en ovrat-nik, dvoje strganih nogavice in nekaj opeke. Dolgo ni užival svobode. Na križišču Monroe in La Salle nlice sta ga prijela de-tekta in odgnala v špekarnjo. Zdaj se bo v prisilni delavnici prepračil, ko bo tolkel oksamenje, da tudi kapitanu ne škodi delo.

— **Jennie M. Eatonova**, ki je bila obtožena, da je umorila svo-jega soproga, admirala Eatona, je bila pred porotnim sodiščem v Plymouthu, Mass. oproščena vse-ke krivde.

— **Iz Halifaxa, N. S.** poročajo, da je parnik "Seoval" dospel pravočasno v luko, da ga ni za-dela ista usoda kakor parnik "Volturno". Parnik je bil nalo-žen z bombaževino, ki je pričela goreti, ko je bil parnik oddaljen še stiri sto milj od luke. Morje je bilo nemirno in poškodovalo se je krmilo. Pet ur je bil par-nik igračica na razburkanem morju. Ko je bilo krmilo popra-vljeno je parnik plul proti bliž-njemu pristani, katerega je do-segel z razbeljenim krovom.

— **V East Liverpoolu, O.** so za-stavkali delavci v tovarnah, v ka-terih izdelujejo lončeno in porce-lanasto posodo. To je prvi štrajk temko 20 let. Lastniki tovarn se nočejo pogajati s štrajkujočimi delavci, ravnotako pa še niso do sedaj poskusili obratovati tovar-ne s kebi.

— **McManigal**, znani vohun v železostavbinski uniji, ki je spravljal br. Me Namara v ječo, bo kmalu prost. Uložil je priziv na zvezno prizivno sodišče v Chica-di in izvedenci v kazenskih zade-vah trdijo, da bo prost. Sedel je dve leti in pol.

— **Mej tem ko je E. Floydova** v Louisvillu, Ky., bila na obisku pri sosedih, je pričelo doma goreti. Požar se je tako hitro razširil, da ni bilo nič za rešiti, ko je na lice mesta prihitela požarna bramba. Zgorela je hiša in trije otroci, ki so bili zaklenjeni v nji.

— **Dne 29. oktobra** so prazno-vali rudarji v Pennsylvaniji. Bil je spominski dan ogromnega štrajka z leta 1900. Na delu so o-stali le strojniki pri sesalkah.

— **Dr. Ernest Muret**, ki je bil v zvezi z duhovnom in morilecem Schmidom, je bil obsojen radi po-narejanja denarja na sedem in pol let ječe. Muret je izjavil, da je pripravljen obrniti Združenim državam hrbet, ako mu sodnik

odpusti kazen. Zvezni sodnik je izjavil, da tega ne mora izvršiti, pač pa mu je omilil kazen. Kaz-nilniški zdravnik v "Tombu" je izjavil, da Muret bolega za jetiko. Duhoven in morilec Schmid je pri obravnavi kot priča igral do-bro premišljeno komedijo za svo-jo obravnavo. Izjavil je, da je on ponarejal denar in ne Muret, za kar je odgovoren le Bogu in no-benemu drugemu. Hotel je napra-viti na navzoče vtis, da ni pri zdravi pameti.

— **Povest o otroku hudica.** Na Kranjskem so imeli Johanco, ki je prodajala smrdljivo telečjo kri za denar. V Chicagi si je pa zvita butiča izmislila pravilno o hudi-čevem otroku, da bi iztisnila de-nar iz tistih ljudi, katerih nikdar ne sreča pamet tekom njih življenja.

Bajka se glasi: Mati je ležala na smrtni poste-lji in se ni hotela spraviti z Bogom. Smrt je prihajala bliže in bliže. Njen mož je bil pobožnjak in ni hotel, da bi žena umrla v ne-veri. Poklical je svetega moža, da bi jo spreobrnil.

Blagi mož je prišel in ji je po-kazal podobno Krista na križu. Po-gledala je podobno činično in se zakrohotala.

"Vzemim podobno proč," je vpila bolnica, "vzemim jo proč, ker bi rajše videla hudiča na svoji strani."

Komaj je to izgovorila, se je stemnilo v sobi. Rdeč svetlobni žarek je razsvetil sobo, soprog in sveti mož sta pa opazovala bolni-co. Preko obraza bolnice se je razlila groza in skušala je zapre-ti svoje oči, pa jih ni mogla. Rde-ča svetloba, ki je nakrat izginila, je vplivala na bolnico.

In glej! ob strani bolnice je le-žala tuja oseba. Pogledali so jo vsi trije. Bolestni krik se je izvil iz prsi bolnice. — Oseba je bil po-doben pol hudiču pol otroku.

Sveti mož je padel na kolena in molil. Soprog se je obrnil proti steni in govoril molitvice. Žena je pa pričela vpiti histerično: "Vbijo to bitje! Veliki Bog, za-kaj si to storil meni. Pravim, da vbijo to bitje!"

Sveti mož je le molil, soprog se je pa ojunčil, poiskal količek in šel proti neznanemu bitju. Na-krat se je pa tuje, neznano bitje postavilo po konci in pogledalo tako ostro soproga, da se je pre-strušil.

Hudičev otrok je pričel govoriti in njegov glas je bil votel, ka-kor da bi prihajal iz sredine zem-lje: "Vbijo me in imeli bodete sedem takih kakor sem jaz!"

Soprog se ni vpal vdariti. Mnogo neumnih ljudi je seveda verjelo v to bajko, in ko se je raz-nesla vest, da so hudičevega otroka odnesli v "Hull House", je znana človekoljubkinja miss Jane Adams dobila na stotine vprašanj potom telefona, ako je bajka resnična. Jane Adams je odgovo-rila, da je bil na zapadni strani Chicage mogoče rojen nestvor in da so ga stariši skrili radi hudobnih jezikov.

Chikaška policija, ki se ne boji hudičev in svetnic, kakor orožniš-tvo na Kranjskem, je takoj pose-gla vmes. Uvedla je obširno pre-iskavo in dognala, da je vse na-vadna laž, da se ni zgodilo druze-ga, kakor da je bilo dete rojeno v neki hiši koncem Douglas par-ka.

— **Oderuštvo.** Neka priča, ki je bila povabljena pred bostonsko sodišče radi oderuštva, je izpove-dala, da je neka čikaška družba s kapitalom \$1000 napravila tekom štirih let \$24,000.

Gđ. Helena Foster je izpove-dala, da je bila pred štirimi leti nastavljena kot poslovođa za tvrdko. Dobila je le \$1000 obrat-nega kapitala. Tekom te dobe je poslala \$24,000 v Chicago.

na desno in levo. Več oseb je bi-lo poškodovanih.

Vseh cestnoželezniških uslužben-cev je 700. Pogajanja glede skrajšanega delavnika, višje meze in priznanje unije so tra-jala že nekaj mesecev. Governor Ralston se je ponudil za posredo-valca. Ali cestnoželezniške druž-be so vse ponudbe in zahteve na kratko odklonile. Cestnoželezniškim uslužbencev ni preostalo drugega kakor poslužiti se zad-njega orožja — štrajka, da si ta-ko izvojujejo boljše življenske razmere.

— **Zmaga delavcev.** Razsodiš-če v Detroitu, Mich. je poravnalo spor med 2,200 cestnoželezniškimi uslužbenci in družbo. Razsodiš-če je od štirih zahtev rešilo tri v pri-log uslužbencem. Tekom enega le-ta se bo meza povišala od 25c na 32 od ure. Izvojevali so tudi kraj-ši delavnik. Družba bo imela vsa-ko leto \$300,000 več stroškov.

— **Rudniška industrija** je dru-ga največja industrija v Zdrže-nih državah: nadkriljuje je le poljedelstvo. V rudniški indus-triji je zaposlenih 1,500,000 oseb, letni produkti se pa cenijo nad \$2,000,000,000.

— **Adolphus Bush**, pred krat-kim umrl milijonar in pivovarar je zapustil svojim trem hčeram premoženje, ki jim bo neslo vsaki dan \$1000. Koliko pa oče delav-ske družine zapusti svojcem?

— **V Bostonu** je bil obsojen Joe Mach na dva meseca v prisil-no delavnico, ker je vrgel kamen v restavracijo, v kateri so mu za 15c prinesli na krožniku 42 fižo-lov.

— **Iz Galvestona, Tex.** poročajo, da leži v pristani 4,010,691 zavoj-bombaževine. To je najvišje število, ki se je kdaj doseglo v kateri luki širom sveta.

— **Morris Gerber**, agent za pro-sredovanje dela v Chicagi, je bil obsojen na \$50 denarne globe, ker je sprejemal od strank denar, ne da bi jim preskrbel delo.

— **Iz St. Francisca, Cal.** poro-čajo, da je jadrnica "Necanicam", naložena z lesom, zadela v gosti megli ob parnik "Beaver", 22 milj južno od Pont Arene. Na par-niku je 560 potnikov. Zadet je bil nad vodno črto, vendar so pa po-škodbe tako lahkega značaja, da nadaljuje svojo pot.

— **Po novem zakonu** proti izko-riščanju ženske delovne sile je v Pennsylvaniji prepovedano delati ženam pod 21 letom po devetih zvečer. Izvzete so le telefonistke.

— **Generalni pravdnik McReyn-old** je izjavil, da bo uvedel na podlagi obtožbe Julija Hawthor-na preiskave v zvezni ječi v At-lanti. Obtožnica se glasi, da rav-na-jo z jetniki kruto in jim ne da-jou dosti hrane.

— **Mej tem ko je E. Floydova** v Louisvillu, Ky., bila na obisku pri sosedih, je pričelo doma goreti. Požar se je tako hitro razširil, da ni bilo nič za rešiti, ko je na lice mesta prihitela požarna bramba. Zgorela je hiša in trije otroci, ki so bili zaklenjeni v nji.

— **Dne 29. oktobra** so prazno-vali rudarji v Pennsylvaniji. Bil je spominski dan ogromnega štrajka z leta 1900. Na delu so o-stali le strojniki pri sesalkah.

— **Dr. Ernest Muret**, ki je bil v zvezi z duhovnom in morilecem Schmidom, je bil obsojen radi po-narejanja denarja na sedem in pol let ječe. Muret je izjavil, da je pripravljen obrniti Združenim državam hrbet, ako mu sodnik

odpusti kazen. Zvezni sodnik je izjavil, da tega ne mora izvršiti, pač pa mu je omilil kazen. Kaz-nilniški zdravnik v "Tombu" je izjavil, da Muret bolega za jetiko. Duhoven in morilec Schmid je pri obravnavi kot priča igral do-bro premišljeno komedijo za svo-jo obravnavo. Izjavil je, da je on ponarejal denar in ne Muret, za kar je odgovoren le Bogu in no-benemu drugemu. Hotel je napra-viti na navzoče vtis, da ni pri zdravi pameti.

— **Povest o otroku hudica.** Na Kranjskem so imeli Johanco, ki je prodajala smrdljivo telečjo kri za denar. V Chicagi si je pa zvita butiča izmislila pravilno o hudi-čevem otroku, da bi iztisnila de-nar iz tistih ljudi, katerih nikdar ne sreča pamet tekom njih življenja.

Bajka se glasi: Mati je ležala na smrtni poste-lji in se ni hotela spraviti z Bogom. Smrt je prihajala bliže in bliže. Njen mož je bil pobožnjak in ni hotel, da bi žena umrla v ne-veri. Poklical je svetega moža, da bi jo spreobrnil.

Blagi mož je prišel in ji je po-kazal podobno Krista na križu. Po-gledala je podobno činično in se zakrohotala.

"Vzemim podobno proč," je vpila bolnica, "vzemim jo proč, ker bi rajše videla hudiča na svoji strani."

Komaj je to izgovorila, se je stemnilo v sobi. Rdeč svetlobni žarek je razsvetil sobo, soprog in sveti mož sta pa opazovala bolni-co. Preko obraza bolnice se je razlila groza in skušala je zapre-ti svoje oči, pa jih ni mogla. Rde-ča svetloba, ki je nakrat izginila, je vplivala na bolnico.

In glej! ob strani bolnice je le-žala tuja oseba. Pogledali so jo vsi trije. Bolestni krik se je izvil iz prsi bolnice. — Oseba je bil po-doben pol hudiču pol otroku.

Sveti mož je padel na kolena in molil. Soprog se je obrnil proti steni in govoril molitvice. Žena je pa pričela vpiti histerično: "Vbijo to bitje! Veliki Bog, za-kaj si to storil meni. Pravim, da vbijo to bitje!"

Sveti mož je le molil, soprog se je pa ojunčil, poiskal količek in šel proti neznanemu bitju. Na-krat se je pa tuje, neznano bitje postavilo po konci in pogledalo tako ostro soproga, da se je pre-strušil.

Hudičev otrok je pričel govoriti in njegov glas je bil votel, ka-kor da bi prihajal iz sredine zem-lje: "Vbijo me in imeli bodete sedem takih kakor sem jaz!"

Soprog se ni vpal vdariti. Mnogo neumnih ljudi je seveda verjelo v to bajko, in ko se je raz-nesla vest, da so hudičevega otroka odnesli v "Hull House", je znana človekoljubkinja miss Jane Adams dobila na stotine vprašanj potom telefona, ako je bajka resnična. Jane Adams je odgovo-rila, da je bil na zapadni strani Chicage mogoče rojen nestvor in da so ga stariši skrili radi hudobnih jezikov.

Chikaška policija, ki se ne boji hudičev in svetnic, kakor orožniš-tvo na Kranjskem, je takoj pose-gla vmes. Uvedla je obširno pre-iskavo in dognala, da je vse na-vadna laž, da se ni zgodilo druze-ga, kakor da je bilo dete rojeno v neki hiši koncem Douglas par-ka.

— **Oderuštvo.** Neka priča, ki je bila povabljena pred bostonsko sodišče radi oderuštva, je izpove-dala, da je neka čikaška družba s kapitalom \$1000 napravila tekom štirih let \$24,000.

Gđ. Helena Foster je izpove-dala, da je bila pred štirimi leti nastavljena kot poslovođa za tvrdko. Dobila je le \$1000 obrat-nega kapitala. Tekom te dobe je poslala \$24,000 v Chicago.

DOPISI.

Cumberland, Wyo.

Pred nekaj leti bila je imenovana kampa ena največjih slovenskih naselbin v zapadnem delu države Wyoming, danes pa se nahaja takorekoč v zadnjih "cu-gih". Tam je društvo S. N. P. J., ki šteje okoli 40 članov, a izmed teh jih je v kampi komaj toliko, da tvorijo odbor, drugi pa so razkropljeni po okoliških kampih in mestecih. V cumberlandskih premogovih rovi delajo čimdalje manj delavcev, ker rovi so že stari, ter bodo baje v letu ali dveh popolnoma izrpani. Nekako čudno je človeku pri sreči, ko pride iz zelenega Washingtona in Oregona, kjer je še vse polno cvetličnih vrtnic, pa zlatih hrusk in rdečeličnih jabolk — v viharju Wyoming, v kampo, kot je naš Cumberland, kjer ne vidi družega, kot divji pelin, kakega malega zajčka, pa cele vrste s plankami zabitih hiš, v katerih bivajo celi rodovi prezebojčih strahov. Jaz se torej tam, vključno prijaznim rojakom in fini postrežbi, nikakor nisem mogel privaditi, že zaradi tega ne, ker en samski človek nima nobenih pravic, niti delati mu ne puste, če bi še tako rad. Mi ubogi samski grešniki smo v očeh teh cumberlandskih premogarskih mogotcev, ničvredne pare, ki nismo ustvarjeni zato, da bi se nas bali duhovi teme, ki vladajo v hišah zaplankanih. Kdor misli torej priti sem za delom, naj se hitro oženi, ako se še ni, pa bo našel milost v očeh premogarskih bogov Cumberlandskih. Kdor pa je pod tako nesrečno zvezdo rojen kot jaz, da ima vedno smolo v sweetheartskih in ženitvenskih zadevah, morda lahko zadosti cumberlandskim paragrafom, če si boljše polovico samo izposodi. To je v najnovejšem času zelo moderno postalo, kot se vidi iz različnih listov, ki prinašajo dan za dnem žalostne jeremijade ostavljenih možičkov, ki se proti svoji volji iz "slabih" polovic preleve v samostojne celote. Well, za silo zadostovala bi morda tudi punca iz cunji dobro namškintki bi jo bilo treba, pa postaviti k oknu, kjer bi markiral ulogo dobre gospodinje.

Torej, kot rečeno, v Cumberlandu nobeden neoženjen dela ne dobi, kar ima premogarska družba na stotine praznih hiš, ki ji ne neso najemnine: hoče torej delavce z družino. V Sublet, Frontier, Susie, Kemmerer in Diamondville tozadevno niso tako strogi, ter je mogoče delo dobiti tudi zaprženemu pečlarju. Dela se v vseh omenjenih kampih in mestecih vsak dan, zaslužek je pa različen kakor povsod.

Druzi posebnih novic vam iz viharne Wyominga za enkrat ne vem poročati, samo suša je letos taka, da celo pri hladnih gumbih niti vedno popokajo. Me je sicer malo sram, pa nič ne pomaga, zdaj to, zdaj ono slovensko mamico na tihem poprosim: da mi gumb prišije. (V takih slučajih moram seveda en čas za "rafen-kam" sedeti). Ali, komaj je eden dobro utrjen na poziciji, kamor spada, odprave pokorščino drugi in neredkokrat v vsako drugo hišo južno polovico moje obleke v rokah prinesem. Tak trubljen imam s temi gumbi, da včasih spati ne morem, drugi pa, mesto da bi me milovali, se pa še smejejo. Oj kolikokrat sem že vzkliznil: Blagor oženjenim, blagor vsem tistim, ki imajo skrbne boljše polovice in trdno prišite gumbje na vseh delih svoje uniforme.

A jaz te čakam zaman
Ti bajka iztočna, prelestna,
Ti zlata razkošna Vesna,
Ti ljubezni veliki dan!

I am wait — wait — waiting,
ali vedno brez uspeha in moj
"dress" ima po navadi večino
gumbov na velikih počitnicah,
njih mesta pa zastopajo vžigalice,
žebliji in zobotrebi!

Bratski pozdrav vsem, posebno
sočutnega pa onim, ki si morajo
gumbe sami prišivati, kakor jaz!
A. J. Terbovec.

Kenosha, Wis.

Redkokdaj se sliši kakšen
glas iz naše naselbine, dasiravno
smo tako blizu Chicago. Poročati
nimam nič novega. Kar se tiče de-
la, je zelo slabo, ker je vsaki dan
več ljudi brez dela. Tovarne zapirajo, ne da bi delavce vprašali, s

čim se bodo hranili in oblačili, kje stanovali, ako ne bodo nič zaslužili. Delavce, ki se delajo, pa seveda nesramno izkoriščajo. Priganjači so delavcem vedno za petami, da iztisnejo zadnjo delavno moč iz njih. Tukajšnji Slovenci so večinoma zaposleni v tovarni za usnje, pravem peklu za izkoriščanje je človeške delovne sile, ki je lastnina trsta za usnje. Proti izkoriščanju ne moremo napraviti nič, dokler so delavci malomarni in brezbrizni, ker jih bo kapitalizem vedno tiščal k tlom. Pred vsem je treba delavstvu sloge, samostojnosti in izobrazbe. Ali dandanes se večina delavcev zanima bolj za salune kot za svojo izobrazbo. Prijatelj delavcev, otrepi se brezbriznosti, ki ti škodi in čitaj delavsko časopisje, poleg pa misli o prebranim čitavi in pronašaj boš, kakšna krivica se godi delavstvu v današnji kapitalistični družbi. Vse kaže, da mogoče zopet dobimo kmalu gospodarski polom ali paniko. V tukajšnjem mestu zapirajo tovarne. V tovarni "Bain Wagon Co." so vse delavce, kakih 400, poslali na počitnice, ne da bi jih vprašali, ako želijo ali ne počitnice. Delavce preveč produciraš in zato te kaznujejo s paniko. Ravnotako so napravile tovarne American Brass, Badger, Brass in Simmonds Co. Odslovili so stotine delavcev, ker je preveč izdelanega blaga za trg. Brezposelni delavci zdaj tavajo po ulicah in premišljujejo, kako se je to vendar zgodilo. Na volili dan smo glasovali za boljše čase, sedaj pa nas klofotajo. Delavci! Kapitalistične stranke vas ne bodo osvobodile, pa magari če glasujete še sto let zanje. Delavci, ako hočete biti svobodni, potem morate na volilni dan glasovati za delavsko oziroma socialistično stranko. Delavci! Zapišite si to!

Delavstvo v Kenoshi, posebno jugoslovansko, simpatizira s štrajkujočimi rudarji v Calumetu. Prvo pomoč smo poslali predzadnji teden. \$92.50 smo poslali gl. uradu W. F. of M. Društvo "Ilirija" je dalo \$20. Društvo sv. Rok N. H. Z. pa \$25. Ostalo se je nabralo pri Jugoslovanih. Ne podajte se izkoriščevalcem in ne vrnite se v staro sužnost! Bodite složni in zmaga vam je gotova. Mi stojimo na vaši strani. Naprej do zmage! F. Žerovec.

Manor, Pa.

Malokdaj se oglasi kakšen do-pisnik iz tega kraja, da poroča o dogodkih v naselbini. Tudi meni je težko pisati, ker se nahajam v zelo tužnem položaju.

Dne 24. oktobra t. l. sem izgubil, kar mi je bilo najljubše na svetu, svojo soprogo. Zapustila mi je sedem otrok: najstarejši je star 14 let, najmlajši pa 13 mesecev. Zjutraj mi je pripravila se, zajtrk. Ko se pa vrnem opoldne k obedu, sem jo našel že nezvestno. Zdravnik je bil takoj poklican, pa seveda brez uspeha. Po zdravnikovi izjavi jo je zadela kap in ji pretrgala nit življenja. Stara je bila šele 32 let. Drugi dan po pogrebu je bil zopet žalosten dan zame. Najstarejšega dečka sem poslal v Greensburg v sirotišnico, ker je bolan na umu. Brez varstva ga nisem mogel pustiti v družbi mlajših otrok. To-liko sem vendar srečen, da imam hčerko staro 12 let, ki bo sedaj v družbi stare mameice gospodari-la doma. Tolažim se, da imam do-bre prijatelje in sorodnike. Br. Frank Bostjančič, krušni oče raj-ne, je položil na krsto pokojnice dva lepa venca in kupil dečku vse potrebno za slovo od svojcev. Vsi tukajšnji rojaki so bili na moji strani vpricho tega žalostnega dogodka.

Slovenske žene, matere, ki niste pri nobeni podporni organizaciji, pridružite se "Slovenski narodni podporni jednoti", da ne bode-te svojih malih pustile v žalostnem položaju, ako vas smrt pokliče s tega sveta. Šest let sem družbeni tajnik pri šte. 78 in vedno sem nagovarjal svojo soprogo, da naj se pridruži podporni organizaciji. Ali vedno sem dobil za odgovor: "Za menoj ne boš dobil centa. Dobro vem, da bom prej umrla kakor ti."

Slovenske matere! Ako bi se pokojnica zavedala, da bom mo-ral prihraniti pogrebne stroške pri družini, da bodo s tem oškodova-ni otroci, ne bi gotovo tako govo-rila. Zato pa priporočam sloven-skim ženam pridružiti se naši je-dnoti. Mati, ki ni pri podporni

organizaciji, škodi le svojim otro-kom v slučaju bolezni in smrti. Žalujejo:

Otroci:

L. Bonach oče. Louis Ana, Frank, Maria, Francis, Margareta.

Gilbert, Minn.

Brat urednik! — Odstopite mi malo prostora v našem "Glasilu" za poročilo o tukajšnjih razmerah. Z delom gre še precej dobro, ven-dar se pa delo precej težko dobi. Rudniki so prenapolnjeni z delav-ci, pa tudi zaslužek je bolj pičel. Zima je kakor vsako leto, tako tudi letos priklama sredi oktob-ra. Imeli smo prvi sneg in burja je žvižgala svojo pesem okrog hiš-nih voglov. Pa naj žvižga in po-je, saj smo jo vajeni. Stari prego-vor se glasi, da traja zima v Min-nesoti trinajst mesecev.

Imamo več podpornih društev, ki spadajo k različnim jednotam in zvezam. Vsakdo se lahko zava-ruje za slučaj nesreče in smrti pri enem ali drugem društvu. Vsem, ki se niso pri podporni or-ganizaciji, priporočam naše društvo Sparta, šte. 61 S. N. P. J.

Dne 23. oktobra je umrl za pljučnico John Gros. Ker je k društvu pristopil šele v mesecu sep-tembru, ni bil deležen posmrtni-ne. Pomagati so morali dobri lju-dje, da smo mu napravili dostoj-ni pogreb. V Ameriki je bil štiri mesece. Zakaj ni prej pristopil k društvu, ne vem. Nekateri pravi-jo, da je na opomine, da naj se pridruži jednoti, odgovarjal, da ima še dosti časa. To naj bo za zgled vsem tistim, ki odlašajo z vstopom v jednoto, da ne bo konč-no na zanje tudi prepozno.

John Gros je bil star 34 let, do-ma je bil iz vasi Mače pri Kranju. V domovini zapuščal očetu, enega brata in dve sestri. Bodi mu lah-ka tuja gruda.

John Komatar, tajnik.

Johnston City, Ill.

Z delom gre bolj slabo. Dela se le tri do štiri dni v tednu, zaslu-žek je pa odvisen od prostora: boljši prostor boljši zaslužek, slab prostor slab zaslužek. Tako je, kakor povsod, kjer se dela v premogovnikih. Rojakom ne sve-tujem, da bi sem hodili za delom, ker se ga težko dobi.

V družbenih ozirih prav dobro napredujemo. Imamo dvojce pod-pornih društev: eno je združeno s S. N. P. J., drugo pa s S. S. P. Z. Vsak rojak se lahko zavaruje za slučaj nesreče in bolezni, za ka-ter ne ve, kje ga čaka.

Žalostna nesreča je zadela ro-jaka, ki se je pozno v noč vračal domov. Na potu so ga napadli to-lovaji, pretepli in oropali za trdo zaslužen denar. Pretepli so ga tako silno, da bo težko okrevaj. Mislim, da ni bil pri nobenem pod-pornem društvu. Zopet zgled za ti-ste, ki se niso pri nobenem pod-pornem društvu. Nihče naj ne od-laša s pristopom k društvu. Tu-kaj imamo dvojce društev in nihče se ne more izgovarjati, da nima prilike zavarovati se za slučaj bo-lezni in nesreče.

Zopet se bliža čas, ko poteče naša pogodba s kapitalisti in bo treba napraviti novo plačilno le-stvico za leto 1914 in 1915. Seve-da ne vemo, kakšna bo ta plačilna lestvica. Kljub slabim razmeram in neznosni druginji kapitalisti hudo odirajo delavce, posebno pa tam, kjer še niso organizirani.

Slovenski rudarji v Coloradu in Michiganu, ki ste sedaj na štrajku, ne poslušajte kapitalisti-kih petolizecev, ki vam obetajo mastne plače in stalno delo, ako se vrnete na delo. Petolizeci so do-bro plačani za svoje rovarstvo in izdajalsko delo. Pregovoriti vas hočejo, da bi šli pod zemljo trgati zemlji iz njenega osrčja zaklade, ne da bi kaj po dolgem boju do-segli, da bi vi, vaše žene in otro-ci še v prihodnje stradali, kapita-listom se pa redila njih nikdar si-ta denarna močnja. Prilizenenci in petolizeci hočejo, da bi vi sebi ko-vali suženjske verige. Ne poslušajte jih! Bodite složni v tem bo-ju in ne odnehajte za en las, dok-ler ne priznajo vaših zahtev.

Tisti malovredni Slovenci, ki o-pravljajo skebsko delo, katerih tudi jaz nekaj poznam, ker sem čital njih imena v "Proletarcu", pa niso toliko vredni, da bi jim pošten delavce pljunil v obraz, ker kradejo kruh lačnim ženam in setradanim otrokom in obleko z njih teles: podpirajo kapitaliste — sovražnike delavstva s svojim skebskim delom.

Skraini čas je, da bi se vzdra-mile tudi druge slovenske podpor-ne organizacije in pometale te Ju-deže iz svojih vrst. Delavski Ju-deži naj imajo svojo organizaci-jo, nikakor pa ne spadajo v po-štene slovenske organizacije.

Vam zavednim štrajkarjem žel-im, da bi vaš boj končal z zmago za vas, slovenskim delavskim iz-dajcem pa kličem: Fej, izvržek slovenskega naroda!

F. J., član društva šte. 91.

Dawson, N. M.

Brat urednik! — Sree mi kriva-vi, ko vam poročam o strašni ne-zgodi, ki se je dogodila dne 22. oktobra v tukajšnjem rovu šte. 2. Vžgal se je plin in v zvezi s pre-mogovim prahom je povzročil sil-no razstrelbo, ko je bilo na delu 292 do 340 rudarjev. Rešilo se jih je le 23, vsi drugi so po mojem mnenju mrtvi.

Med mrtvimi je tudi Jakob Šu-bat, član društva "Pobratimija", šte. 188. Izročili smo ga materi zemlji dne 25. m. m. Ponesrečeni brat zapuščal tukaj ženo, tri ne-dorasle otročice in enega brata. Med ponesrečenimi Slovenci in Hrvati so: Janez Miklavčič, Rud. Čampa, Valentin Raitz, Pio in Se-bastijan Šporar in Mihael Kar.

Sree presunljiv je bil prizor, ko so pred rovi prišli vsakovrstni na-rod. Vse je jokalo, zdihovalo in vpraševalo, če bodo ponesrečeni rudarji ostali živi. Ali upa ni bi-lo nobenega, ker so bili vsi vhod-niki v premogovnik vsled silne eksplozije zrušeni.

Rešili delavci so pričeli takoj z delom. Sree je vtrpalo vsakemu človeku, ko je videl te junake de-la prodirati pogumno v žrelo, po katerem so se razprostrli smrto-nosni plini. Ali delo je napredo-valo počasi. Prostori, na katerih so delali ponesrečeni rudarji, so bili predaleč od vhoda.

Ljudje so prihitali od vseh strani na pomoč. Ali do 26. okto-bra, ko to pišem, so dobili iz pre-mogovnika le 104 žrtev katastro-fe na površje. Vsi mrtiči so bili strašno obžgani, da jih je bilo tež-ko poznati. Med ponesrečenimi je bil tudi superintendent Mc. Der-mott, ki je tukaj veljal za naj-boljšega izvedenca v rudarskem delu? Ali to so vprašanja?

Ko bi ne bilo hrepenenja po do-bičku s strani kapitalistov, bi bi-lo za trpna rudarja mnogo bolj-še in mogoče, bi se ne bila dogo-dila ta nesreča. Kapitalistični ža-kelj hoče imeti mnogo dobička, pa malo izdatka. Dokler ne bodo vsi delavci solidarni, bo težko pri-praviti ktpitaliste do tega, da bo-dou uvedli varnostne naprave v to-liko meri, da bo delavce varno pred nezgodo pri delu.

Slovenci in Hrvati! Ta nezgoda naj služi za zgled, da spoznate ka-ko potrebna je podporna organi-zacija za delavce v Ameriki. Pri-družite se podpornim društvom, ki vam pomagajo v bolezni in ne-zgodi, po vaši smrti pa vaše svoj-ce obvarujejo pred najhujšim. Sa-mi si moramo pomagati v vseh slučajih in boriti se za boljše bo-dočnost. Pridružite se podporni organizaciji, ki vas uči, kako si lahko olajšamo današnji življen-ski jarem in za svojo mladino iz-vojujemo boljše prihodnost. Naša "Slovenska narodna podporna jednota" in njena krajevna dru-štva vršijo to nalogo v polni me-ri.

Našega ponesrečenega člana Ja-koba Šubata je spremlj k zadnje-mu počitku tudi avstrijski konzul iz Denverja, kateremu izrekamo zahvalo.

John Kopriya, predsednik.

Jenny Lind, Ark.

Z delom gre še precej dobro, vendar pa ne svetujem rojakom, da bi sem hodili za delom, ker se delo težko dobi. Hudo je za roja-ka, ako pride v tuji kraj, pa ne dobi dela. Zato je boljše, da se vsakdo preje dobro pouči o raz-merah v naselbini, predno se po-da na pot, Marsikdo, ki je nepre-mišljeno ravnal, je zapravil svo-je težko prislužene prihranke in se še zadolžil, ko je čakal na delo.

Vsem članom in članicam pri-poročam, da naj vedno obiskujejo društvene seje, ker so vedno va-žne točke na dnevnem redu. Člane, ki so oddaljeni od društvenega sedeža društva "Šmarica", šte. 24. opozarjam, da je asessment za bolniški sklad povišan za 50 c: 25 c se plača v mesecu oktobru in 25 c v novembru.

Na seji dne 12. oktobra je na-

še društvo izvolilo štiri člane, da so nabirali prispevke za štrajkar-je v Michiganu. Izvoljeni so bili Alojz Grile, Jožef Kogej, Frank Gorenc in Math Rus. Darovali so:

Po \$1.00: John Seritori, A. Rav-nikar, F. Dolar, J. Pungaršič in V. Klerk; po 25 c: M. Čuž, J. Mo-span, J. Eržen I., J. Pedi, V. Pungaršič, F. Stucin, F. Punpi in V. Klark; po 25 c: J. Logaj, L. Lo-gaj, M. Cirar, F. Grile, J. Klemen-čič, M. Lopornik, C. W. Ducknot, F. Križe, S. Rak, P. Jenko, M. Kolenc, F. Ciarr, F. Juvan, M. Ri-hard, P. Kirn, F. Blenkae, A. Bob-nič, F. Pelko, J. Lavrič, A. Kolbe, F. Sivie, A. Škerlj, S. Niklovič, F. Vodišek, J. eBrvar, J. Krofel, F. Zaverlj, A. Pajko, J. Eržen II., F. Očepek, J. Sodar, J. Lavtar, J. Močivnik, J. Tratinik, M. Mrak, P. Verbič, J. Golar, J. Kle, K. Ci-rar, M. Očepek, J. Verbič, A. Ver-bi, H. Sodabir, E. O. Nonci, F. Gorenc, M. Rus, J. Bombac, J. Rutar, J. Porenta, J. Peve, A. Stermee, F. Maček, M. Ribnikar, J. Pouha, M. Luznar, J. Lovrin, F. Landa, A. Pudles, J. C. Rabets, W. Franklin, M. Lovrin, M. Gril, F. Preme, I. Raziršek, J. Zaie, J. Očepek, A. Očepek, F. F. Barnett, J. Smergut, F. Očepek, J. Lam-brecht, R. C. Pattij, I. Juvan, F. Planovšek, J. Prislard, B. Coeis, J. Sperlič, R. Rozoršek, F. Terop-šič, T. Kerhlikar, J. Rus, J. Vi-lems, L. Grile in J. Kogej; M. Pančnik 30 c; F. Kline 30 c; J. Fink 30 c; L. Kolenc 20 c; L. Zu-pančič 20 c; F. Prestope 15 c; M. Kaučič 15 c; A. Opelea 15 c; po 10 c: A. Logaj, M. Stucin, Frank Kralj, J. Močivnik II, J. Očepek, V. Stucin, E. Grile I, F. Grile II, E. Grile II, in F. Dolar II.

To vsoto \$32.75 sem poslal gl. tajniku br. John Verderbarju. Vsem bratom in dobrosrčnim ro-jakom, ki so pripomogli do vsote v podporo štrajkujočim bratom v Michiganu, izrekam najtoplejšo zahvalo.

Frank Grile, tajnik.

Ohishodm, Minn.

Brez "biznisa" se ne more nič storiti! — Kdaj bodo pa delavci pričeli "biznis" zase?

Vsi ljudje seveda ne morejo bi-ti bogati. — Kapitalistu je pa ven-dar lahko držati del ljudstva v suženstvu, dokler se ljudje ne za-vedajo svojih pravic.

Trpin — delavce ne more obo-gateti, dokler bo mislil izključno le na to, kako bo bolj garal za svojega bosa. — Čas je že, da bi enkrat mislil zase.

Kedar se kapitalisti raznih na-rodov ne razumejo med seboj, pa povzročijo vojno. Delavce pa v imenu domovine povabijo, da se koljejo in mesarijo zavoljo njih interesov. Ko je krvavi ples kon-čan, pa pritisnejo še ostale delav-ce, da plačajo stroške za človeško klanje.

Marsikdo vpije: Umreti hočem za domovino! — Well, boljše je umreti za domovino, kakor biti vedno lačen suženj v nji.

V domovini, v kateri delijo člo-veku njegov pridelek, je zelo ža-lostno.

Dobre so božje zapovedi za do-movino, posebno če duhovni pri-poročajo vojakom, kedar gredo v vojno, peto božjo zapoved: Ne vbijaj!

Kedor ne dela, naj tudi ne je. — Ali bi ne bilo umestno dostavi-ti: Kdor človeški družbi dela le-troške, naj tudi ne je. — Koliko časa bi potem čakali postopaki na stavko, da bi šli pobijati delavce?

Vera mora biti. Do sedaj smo imeli vedno dve: V sreči suženst-vo, na jeziku pa pobožnost.

Kam bi pa ljudje prišli, ako bi ne imeli vere? — Tako daleč go-tovo ne, da bi bili delavci sužnji kapitalistov, ker bi zahtevali fakta in bi se ne zadovoljili z ob-ljubami.

Olnato veličanstvo — Rooke-feller — je že zdavnaj zavrglo ve-ro. — Zdaj prodaje olje le proti gotovini. Trdil je, da je z vero imel preveč izgube.

Anton Mahne.

Ely, Minn.

Cenjeno uredništvo! V resnici, da kot član naše stare organizaci-je S. N. P. J. in bralec več sloven-skih časopisov in med temi našega "Glasila", nisem imel priložnosti, že dolgo časa čitati v našem druš-venem listu nobenega dopisa iz naše slovenske naselbine! Mogoče mislite, da smo zaspali. A kaj še! Na društvenem polju napreduje-mo prav lepo, in še najlepše se razvija naše staro društvo "So-kol" šte. 20 S. N. P. J.

Naši Slovenci so vendar stopili na noge. Pripravili so si svojo po-slopje "Slovensko čitalnico", stem so pokazali, da gojijo, čerav-no smo v tuji deželi med tujim na-rodom, ljubezen do svojega pre-ljubega, nepozabljenege, materi-nega slovenskega jezika.

V par dnevih bode "Čitalniški dom" popolnoma dograjen, in po-slopje stoji poleg našega rojaka John Terana, kateri je prodal zemljo čitalničarjem z dobrimi nameni za \$350.00.

V podporo zgradbi so darovala vsa društva nekaj, in največ po-darilo je dr. "Sokol", šte. 20 S. N. P. J., katero je dalo \$25.00. Lepa hvala vsem članom društva "Sokol", ker stem ste pokazali, da vaša srca hrepene po napred-ku. Po nesreči mi je prišel v roke, nekega jutra "Kalamečko kisl-mleko", "Glasnik" (in to vsak ve, zakaj se v jutro take liste pre-bira). Jako lep časopis imate ubo-gi trpini: list bi moral vas po-zvigniti, vas pa tlačiti v črno zem-ljo. Le korajžjo, in pokažite vsem, kakor tudi vašemu duhovnu, kaj premorejo ubogi delavci, če ravno morajo držati in "futrati" celo kapitalistično piramido. Tebe pa dragi "Kalameški mlekar" ne-maram za nič pod mojo streho, ker če bi mi prinesel mesar klobase v njem zavite, takoj vržem vse v jezero, ker bi se bal, da nepride do kakega psa, kateri lahko erkne, zaradi strupa, katerega nosi v se-bi "Glasnik". Prihodnič kaj več, za danes pa pika ...

Frank M. Delatch.

Chicago, Ill.

Dragi brat urednik! Nimam si-cer nobenih podatkov pri rokah, a motim se gotovo veliko ne, če trdim, da je čehiško društvo Slo-venija št. 44 Č. S. B. J., če že ne najstarejše, pa gotovo med naj-starejšimi slovenskim društvu. Dvajset let — pomislite, kako dolga doba. Pred dvajsetimi leti so se sestali ustanovitelji Slove-nije in postavili podlago društvu, katero zavzema še danes odlično mesto med našimi društvi.

Za časa, ko se je ustanovila Slo-venija, nismo imeli še nobene slovenske jednote in zveze. Slo-venci niso bili še tako znani med seboj, kot so danes, ko nas veže nad ducat časopisov. Tedaj je bila še slaba na tem polji. Zato ni za-četnim članom preostajalo drugega, kot pristopiti k Česko Slovan-ski Bratski Podporni Jednoti. Do-bila je številko 44 in ostala od tedaj neprestano po okriljem re-čene jednote.

Pomembna pa je Slovenija še v jednem oziru. V Sloveniji so se zbrali takoj v prvem začetku prvi naši svobodomiselnih ljudje, kateri so orali celino za naše časopisje in za naše svobodomiselnne podporme organizacije. Tedaj je bilo v vsč čehiški naselbini komaj ducat svobodomiselnih ljudi. In zato je bilo treba še dolgo čakati, predno se je zamoglo misliti na ustano-vitev svobodomiselnne jednote. In minilo je v resnici več kot deset let od ustanovitve Slovenije, ko se je ustanovila prva naša svobo-domiselnna organizacija, to je Slo-venska Narodna Podporna Jed-nota.

Slovenija je torej bila prvo naše društvo, katero je oralo celino med nami. Iz Slovenije so se potem po-rodila druga društva — veliko njih, ktera so pa vsa dobila zavet-je pri naših domačih organizaci-jah.

Bratje — dvajset let — to je dolga doba kaj ne. In ne pomenja dvajset let samo odstopa, ampak dela. Slovenija je do par let na-zaj prirejevala vedno sijajne ma-skarade in kostumne plesse, kjer se je videlo našo mladino v naj-pomembnejših skupinah. Kot društvo si je znalo pridobiti pri bratih Čehih tak upliv, da so dali radi jednega samega slovenskega dru-štva prestativiti vsa pravila na slo-venskino. To je nekaj kajne.

Dvajset let — kako dolga doba. Koliko dela in bojev, koliko spre-

memb v življenju. Veliko jih je prišlo — veliko odšlo, nekaj jih pa je še krepkih in zdravih pri Sloveniji, kateri so člani po dvajset let. Društvo je sklenilo, da se jim odlikuje v ta namen. Kupi se jim zlate spominske medalje, katere se jim podare pri veselici dne 9. novembra. Osem je še teh članov — osem začetnih bojevnikov, kateri so stali v dobrih in slabih časih zvesto z društvom.

Da, 9. novembra. Skoro bi bil pozabil. Kot sem omenjal prej, je društvo Slovenija prirejalo pogostoma razne veselice do par let nazaj. Zdaj je pa že toliko društev med nami, da je še Slovenija umaknila in prepustila prostor drugim, mlajšim društvom.

Pa vendar — 9. novembra — kaj pa bode tedaj? Da, 9. novembra se zberemo v Narodni Dvorani v proslavo dvajset letnice Slovenije, našega najstarejšega krajevnega svobodomiselnega društva. In kdor je danes član kake svobodomiselnice podporne organizacije, gotovo ne bode pozabil priti na slavo Slovenije, da pomaga vsaj pri častni dvajsetletnici društva, katero je bilo dolgo, dolgo samo, katero ima danes na stotine sestra po vsej Zedinjenih državah.

To se nam je zdelo potrebno, da povemo članom S. N. P. J., ker je nad vse zanimivo, da je svobodomiselnice gibanje med Slovenci v Ameriki le nekaj let mlajše, kot v naši stari domovini. A gibanje tukaj je krepko, živahno, čvrsto, katero gre preko vseh ovir po poti napredka.

Chicaške rojake in rojake iz okolice vabimo, naj pridejo na slavo Slovenije, katera je vselej podpirala s svojim obiskom vse naše zabave. Če pa katerikoli ni bila tako izrazito zastopana, je vzrok to, ker je velika večina njenih članov med člani naših društev.

F. K.

Naznanila in vabila.

Aguilar, Colo.

Od društva, ki je imelo preje svoj sedež v Delagui, je sedaj ostalo osem članov na Aguilarju. Vsak član, ki spada k društvu "Pivka", šte. 201, naj se zgleda na naslednji naslov:

Frank Keš, 343 bx.,

Aguilar, Colo.

Lorain, O.

Članom društva "Bled", šte. 17, priporočam, da se naj polnoštevilno udeležijo seje dne šestnajstega novembra. Na dnevnem redu imamo volitev društvenega odbora za leto 1914. S člani, ki se ne bodo udeležili seje, se bo navdalo po pravilih.

Odbor.

Forest City, Pa.

Naznanjam članom društva "Mednarodna Zveza", šte. 124, da se vrši na mesečni seji v novembru volitev društvenega odbora za leto 1914. V interesu društva je, da se člani in članice udeležijo te velevažne seje v polnem številu.

Priporočam tudi članom in članicam, da redno plačujejo mesečne prispevke. Kdor je prvi mesec suspendiran, zgubi bolniško podporo za dotični mesec; pri suspendaciji za drugi mesec pa izgubi pravico do bolniške podpore in posmrtnice. Vsakdo naj se redno udeležijo seji in plača prispevke, pa ne bo nobenih sitnosti in društveni tajnik ne bo imel nepotrebnega posla.

Frank Verbaj.

Rockland, Mine, Colo.

V zadnjem mojem dopisu je napravil tiskovi škrt neljubu pomoto. Glasiti bi se moralo Rockland, Colo. in ne Rockland, Ohio. Enako je tudi z društvom "V slogi je moč", ki ima šte. 127 in ne 124.

M. J. Bajuk.

IZOBČENI STAVKOKAZI.

Društvo "Pivka", šte. 201, je izključilo naslednje člane, ker delajo kot stavkokazi: 1512 Anton Udovič, 10521 Math Benigar, 15682 John Peček, 15888 John Lindvik, 15887 Karel Lenici.

Chicago, Ill.

Člani (ce) društva "Francisco Ferrer" št. 131 se naj zberejo v nedeljo popoldne ob četrty uri v gostilni br. Martina Potokarja, od koder pojdemo na proslavo 20letnice društva "Slovenija", ki

se vrši v Narodni dvorani. Tako se namreč glasi sklep naše zadnje redne seje. Tajnik.

Milwaukee, Wis.

Članom in članicam društva "Sloga", šte. 16, naznanjam, da sedaj stanujem na 311—1st ave., nasproti slovenske prodajalnice, kjer imam svojo krojaško delavnico. Ako ima kateri posel z društvom — plačati asessment, prijaviti se bolnim ali želi prošnje za vstop v društvo — naj se kar tukaj zgleda, ker je za vse člane in članice bolj pripravno, kakor me iskati na stanovanju.

V bodoče bomo obdrževali mesečne seje v Slovenski dvorani, 310—1st ave., in sicer vsako prvo nedeljo v mesecu od devetih do polne. V mesecu decembru bo glavna seja in volitev novega odbora za prihodnje leto. Vsak član naj se te velevažne seje udeleži, ker se bo v nasprotnem slučaju ravnalo z njim po pravilih.

Fr. Perko.

Chisholm, Minn.

Članom društva "Slovenski Rudar", šte. 110, se naznanja, da se je na zadnji seji sklenilo, da naj se seje dne šestnajstega novembra udeležijo vsi člani. Na dnevnem redu je poslovanje društva za prihodnje leto. Uljudno se priporoča za mnogobrojno udeležbo.

Ant. Mahne, tajnik.

Presto, Pa.

Društvo "Slap Peričnik", šte. 166, priredi dne 26. novembra t. l. veselico, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo nove društvene zastave. Vljudno se vabi na to veselico vse brate in rojake od tukaj in okolici. Veselica se prične 26. novembra ob sedmih zvečer.

Vsem bratom se naznanja, da je prihodnja seja glavna, na kateri se voli odbor za leto 1914. Torej vsi na sejo!

Frank Smolej, tajnik.

IZ GLAVNEGA URADA.

ZAPISNIK

jednotine seje, ki se je vršila dne 7. oktobra v navzočnosti glavnega in pomožnega odbora. Prečita se imena odbornikov in navzoči so vsi.

Po prečitjanju in odobrenju zapisnika vpraša br. tajnik, od katerih članov naj se pobira izvanredni asessment za bolniški sklad. Po daljši razpravi je bil predlog sprejet, da plačajo ta prispevek vsi člani (ice), izveti so le novi člani, ki pristopijo v mesecu oktobra in novembru.

Brat tajnik predloži uredniku poslani dopis, katerega ni priobčil, ker je vsebina dopisa napad na enega članov. Po razpravi je bil sprejet predlog, da se dopis odpošlje njih društvu, katero naj zadevo preišče.

Brat tajnik predloži zadevo br. Mariča, člana društva "Slovenski Dom", šte. 86. Omenjeni brat je bil bolan ter je ob pozni uri igral karte za denar, vsled česar se mu je pridržala podpora. Po razpravi je bil predlog sprejet, da se mu ne izplača podpore.

Br. tajnik predloži ponovno zadevo umrlega brata Vidmerja, člana društva "Svoboda", šte. 80. Po razpravi se na podlagi predloženih podatkov sprejme predlog, da se zapuščina izroči g. Černetu kot administratorju otrok.

Brat tajnik predloži zadevo br. Lavriča, člana društva "Slovenski Rudar", šte. 110. Omenjeni brat se je poškodoval na očeh v rovu. Predložene so izjave dveh zdravnikov radi njegovih oces. Ker zdravniške izjave ne soglašajo, je bil po razpravi stavljen in sprejet predlog, da se zadevo predloži n. se dobi bolj natančne podatke.

Brat tajnik predloži pritožbo društva "Slov. Sokol", šte. 118, radi brata Regenta, kateri se je že večkrat izrazil z grožnjami, ter da si bo do konca življenja. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se ga črta iz S. N. P. J.

Predložena je ponovna zadeva br. Benčana, člana društva "Studentček", šte. 105. Prečitajo se poročila društva, zdravniške izjave in vse plačilne nakaznice. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se mu izplača odpravnina. Bolniške podpore se mu ne izplača, ker so vse njegove bole-

ni v zvezi, kakor enainista bolezen.

Brat tajnik predloži zadevo brata Hofa, člana društva "Slovenski Lovec", šte. 143. Omenjenemu bratu se je pridržala bolniška podpora, ker se ne ravna po pravilih in popiva po salonih. Prečitajo se poročila brata Viderbola, brata Terhovca in društvenega tajnika. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se mu ne izplača podpore.

Predloženo je vprašanje tajnika društva "Jutrzanja Zora", šte. 54, ki se glasi, če se sme sprejeti v društvo osebo, ki je gluha. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se to odkloni.

Brat tajnik poroča o nabranem denarju za štrajkarje ter vpraša, kateri člani so ga deležni. Po razpravi je bil sprejet predlog, da se denar odpošlje po številu članstva na vsako društvo in društvo naj pa razsodi, kedo je bolj potreben. O vsem naj vodijo društva natančen račun, koliko so izplačali in koliko jim preostaja.

Brat tajnik predloži prošnjo socialističnega kluba šte. 49, iz Collinwooda. Klub je osnoval svojo čitalnico ter prosi, da bi se mu pripomoglo v toliko, da bi se posiljalo "Glasilo" brezplačno za čitalnico. Po razpravi je bil predlog sprejet, da se prošnji ugodi.

Brat tajnik poroča glede omare za urad. Po poročilu se sprejme predlog, da naj se nabavi omara kakoršno brat tajnik priporoča, ne da naj se pa nobene prejme.

Brat tajnik navsetuje, da bi bilo dobro posvetovati se o združitvi vseh slovenskih podpornih organizacij, da se prihrani delo za prihodnje zborovanje. Po razpravi se sklene, da se v kratkem skliče za to zadevo sejo.

Joseph Kuhelj, zapisnikar.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKA.

— Roparski umor pri Škofji Loki. V Zmoneu v Poljanski dolini stoji precej na samoti ob deželni cesti gostilnica in prodajalna "pri Jurju". Gostilničarka Marijana Krajnik, ki gospodinji svojemu bratu Matevžu Dolencu, je bila sama doma s petletnim sinom. Nakrat pride v kuhinjo človek, ki ga otrok ni poznal, in reče otroku, naj gre v sobo. Ko pride otrok zopet čez nekaj minut iz sobe, najde mater v mlaki krvi v zadnjih zdihljajih. Umor se je zgodil tako hitro in tiho, da niti otrok ni slišal ničesar, niti ponesrečena tea, ki stanuje v posebni sobi pod gostilno. Komisija, ki je došla kmalu na lice mesta, je konstatirala, da jo je morilec udaril s težkim orodjem — morebiti s sekirjo — umrlo po glavi silno močno, da je bil udarec takoj smrten. Nesrečna žena je dobila na glavo tri smrtonosne silne udarce tako, da so se videli mozgani. Nato je pobral iz prodajalne denar — nekaj nad 40 K — ter odnesel še tri škatljice cigaret. Umor ni rop se je izvršil tako hitro, da ni roparja videl nihče, dasi so ljudje hodili mimo k maši. Kakih osem ur po umoru je prišel iz Ljubljane g. Toplikar s svojima psičkoma, ki sta našla sled, držalo v grmovje nad hišo, kamor je morilec brčkone pobegnil.

— Otrok je zažgal. Pogorela so vsa poslopja v Dvorski vasi, okr. Radovljica, pri Lenčku. Zažgal je otrok, ki se je igral z vžgalicami. Požarne brambе so prišle prepozno. Zavarovano je bilo baje samo za 600 kron, medtem ko presega škoda zavarovalnino trikrat.

— Nezgoda pri streljanju. V Rašici pri Trebljem se streljali loveci v tarčo. Pri tarči je pazil na učinek strel 19letni Ignacij Čoš. Ker dalje časa loveci niso ustrelili, je radovedni fant pomolil glavo iz tarče. V tem trenutku pa je počil strel in fant je do bil strel v desno oko. Poškodba je jako nevarna.

— Utonil je desetletni učenec Avgust Ločnar s Save. Več šolarjev se je kopal v Savi in Ločnar je hotel pokazati svojim tovarišem, kako dobro da zna plavati. Plaval je predaleč in nenadoma izginil v valovih. Otroci so prestrašeni odhiteli, ne da bi bili komu kaj povedali. Zato ni mogel priti nihče ponesrečenemu dečku na pomoč in so dobili dečka šele čez nekaj dni.

— Lahkoveren kmet. Posestnik Alojzij Škerlj iz Sp. Senice pri Jablanici je prišel nedavno v neko gostilno v Radohi vasi. Kmalu za njim je prišel v gostilno tujec ter prisedel k njemu. Ko sta bila nekaj časa skupaj, sta šla v neko drugo gostilno v Hrastju, kjer sta nadalje popivala. Precej vinjen se je Škerlj poslovil zvečer od tujca ter odšel na kolodvor v St. Peter, da bi se odpeljal domov. Ker pa je zamudil vlak, se je vlegel v kolodvorski restavraciji na klop in zaspal. Okolo 4. zjutraj je začutil Škerlj, da stika nekdo po njegovih žepih. Ko se je zbudil, je zagledal pred seboj znanca od prejšnjega dne. Ta mu je zašepetal v uho, da je našel v restavraciji listnico z 2000 kronami ter da hoče denar z njim deliti. Na ta način ga je zvalil iz restavracije. Komaj pa sta bila zunaj, je pristopil k Škerlju nek drug tujec ter zahteval energično od njega listnico, ki jo je baje izgubil v restavraciji. Škerlj je seveda trdil, da ni ničesar našel in v dokaz pokazal svojo listnico. Tujec pa je neopazno vzel iz njegove listnice 320 K in nato pobegnil s tovarišem.

— Nesreča ali samomor? Iz Litije pišejo: Ponoči je prišla 20 metrov od železniškega prelaza 22letna tovarniška delavka Marija Štih s Štajerskega pod vlak šte. 31. Dobila je smrtne rane na glavi, levi roki in po telesu. Dr. Premrov, ki je bil takoj na mestu, ni mogel nič drugega kakor konstatirati smrt.

— Smrtna nesreča. V predoru med Hrastnikom in Trbovljami je prišel neki železniški delavec, ko je šel na delo, pod vlak št. 36. Stroj ga je popolnoma razmrviral.

— Nesreča na železniški progi. Pri Ležecah se je zgodila velika nesreča. Poštni vlak, ki pride ob treh popoldne iz Trsta v Ljubljano, je pri Ležecah povozil brzogajnega mojstra Franca Gobanca iz St. Petra na Krasu. Zapušča ženo in tri otroke. Ponesrečenec je bil doma iz Vodic na Kranjskem.

— Nesreča v Rožni dolini. Pred Končanovo restavracijo v Rožni dolini je prišla pod voz nekemu razvažalcu pivca dvehletna Pavlina Končanova, kateri je zadnje kolo zlomilo in pretlo obe roki in tudi nogo močno poškodovalo. Poklicali so zdravnika in je deklece, za katero nimajo upanja, da bi okrevalo, ostalo v domači oskrbi. Koga zadene krivda, še ni natančno pojasnjeno.

— Nesreča v Rožni dolini. Pred Končanovo restavracijo v Rožni dolini je prišla pod voz nekemu razvažalcu pivca dvehletna Pavlina Končanova, kateri je zadnje kolo zlomilo in pretlo obe roki in tudi nogo močno poškodovalo. Poklicali so zdravnika in je deklece, za katero nimajo upanja, da bi okrevalo, ostalo v domači oskrbi. Koga zadene krivda, še ni natančno pojasnjeno.

— Poizkušeni samomor rekruta.

Iz Celja poročajo: K tukajšnjemu drugemu bataljonu deželno-brambnega infanterijskega regimenta št. 26 je prišel posestnikov sin France Hofer. Že prihodnji dan se je zabodel z žepnim nožem v bližino srea. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, a upanja ni, da okreva. Vzrok samomora ni znan.

— Pes požrl 1000 K. V Celju se je zabaval polkovni zdravnik dr. Leisner z velikim psom. Pokazal mu je tudi tisočkronski bankovec, po katerem pa je pes hlastnil in ga požrl. Kljub temu, da so psa ustrelili in secirali, je bil bankovec izgubljen.

— Vlak je povozil blizu postaje Slovenska Bistrica dvehletnega sinčka železniškega čuvaja Osvaldiča. Fant ima strto desno pleče in desno nogo nad kolonom.

— Obesil se je iz neznanih razlogov posestnik Vincencij Dovečar na Sardinjah pri Vel. Nedelji.

KOROŠKO.

— Dva kranjska vlomilca aretirana v Celovcu. Celovski policiji se je posrečilo, da je prišla nevarna tatova, vlomilca in napadalec in sicer 31letnega Leopolda Jereba iz Podgorja, ki je pobegnil meseca julija iz ljubljanske prisilne delavnice, in 29letnega Ivana Pavliča iz Vodic na Kranjskem, ki je pobegnil iz sodnih zaporov v Cirkoveh na Hrvaškem. Po Koroškem in po drugih sosednjih deželah sta izvrševala vlope in tatvine in sta vlomila tudi v kamniško glavarstvo, dalje sta izvršila napad pod Rožnikom in sta vlomila v tobakarno na južnem kolodvoru v Ljubljani. Nevarna tička bodo pripeljali po izvršenih presikavah v Celovcu tudi v Ljubljano.

— Slepac s Kranjskega aretiran v Celovcu. Iz Celovca poročajo: V zadnjem času je po različnih pošto hranilišnih uradih po Koroškem neznan slepac dvigal denar s ponarejenimi knjižicami. Slepac je postopal sledeče: Pri uradu je vložil neznanoto svoto, pripisal številki vsote še eno številko in dvignil potem pri drugem uradu svoto, a ne vso. Slepac, ki je bil vedno eni in isti, si je najdal različna imena. Celovski policiji se je posrečilo, da je izsledila sleparja. Slepac je 23letni, brezposelni čevljarji pomočnik Fr. Hostnik iz Moravč na Kranjskem. Hostnika so aretirali na njegovem stanovanju v Celovcu. Ko ga je pripeljal stražnik že pred magistrat, je sunil slepar stražnika, in potem zbežal. Dobili so ga pa kmalu in ga izročili deželnemu sodišču v Celovcu.

— Nesreča pri delu. Pri čiščenju jame za gnojnico pri neki hiši v Lidmanskem ulici v Celovcu je padel delavec v gnojnico. Ko ga je hotel njegov tovariš potegniti iz jame, ga je potegnil ponesrečenec za sabo. Na srečo so prišli pravočasno sosede in so potegnili

— Z zida padel. Pri podiranju hiše kmetijske družbe v Salendrovi ulici je precej visoko z zida padel nadzirajoči polir, ter pri padcu na glavi zadobil močno rano. Ker je bil skoraj nezavesten, so poklicali rešilni voz, da bi ga z

njim prepeljali v bolnico, česar pa ni bilo potreba, ker so ga spravili k sebi in na mestu obvezali.

— Nesreča na železniški progi. Pri Ležecah se je zgodila velika nesreča. Poštni vlak, ki pride ob treh popoldne iz Trsta v Ljubljano, je pri Ležecah povozil brzogajnega mojstra Franca Gobanca iz St. Petra na Krasu. Zapušča ženo in tri otroke. Ponesrečenec je bil doma iz Vodic na Kranjskem.

— Nesreča v Rožni dolini. Pred Končanovo restavracijo v Rožni dolini je prišla pod voz nekemu razvažalcu pivca dvehletna Pavlina Končanova, kateri je zadnje kolo zlomilo in pretlo obe roki in tudi nogo močno poškodovalo. Poklicali so zdravnika in je deklece, za katero nimajo upanja, da bi okrevalo, ostalo v domači oskrbi. Koga zadene krivda, še ni natančno pojasnjeno.

ŠTAJERSKO.

— Iz ljubosumnosti je ustrelil svojo ženo. Iz Arveža poročajo: Živinski trgovec Jožef Tinaher je ustrelil v kleti svoje hiše svojo ženo. Zadel jo je ravno v sree. Tinaher je storil dejanje iz ljubosumnosti; žena mu ni bila zvesta.

— Poizkušeni samomor rekruta. Iz Celja poročajo: K tukajšnjemu drugemu bataljonu deželno-brambnega infanterijskega regimenta št. 26 je prišel posestnikov sin France Hofer. Že prihodnji dan se je zabodel z žepnim nožem v bližino srea. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, a upanja ni, da okreva. Vzrok samomora ni znan.

— Pes požrl 1000 K. V Celju se je zabaval polkovni zdravnik dr. Leisner z velikim psom. Pokazal mu je tudi tisočkronski bankovec, po katerem pa je pes hlastnil in ga požrl. Kljub temu, da so psa ustrelili in secirali, je bil bankovec izgubljen.

— Vlak je povozil blizu postaje Slovenska Bistrica dvehletnega sinčka železniškega čuvaja Osvaldiča. Fant ima strto desno pleče in desno nogo nad kolonom.

— Obesil se je iz neznanih razlogov posestnik Vincencij Dovečar na Sardinjah pri Vel. Nedelji.

KOROŠKO.

— Dva kranjska vlomilca aretirana v Celovcu. Celovski policiji se je posrečilo, da je prišla nevarna tatova, vlomilca in napadalec in sicer 31letnega Leopolda Jereba iz Podgorja, ki je pobegnil meseca julija iz ljubljanske prisilne delavnice, in 29letnega Ivana Pavliča iz Vodic na Kranjskem, ki je pobegnil iz sodnih zaporov v Cirkoveh na Hrvaškem. Po Koroškem in po drugih sosednjih deželah sta izvrševala vlope in tatvine in sta vlomila tudi v kamniško glavarstvo, dalje sta izvršila napad pod Rožnikom in sta vlomila v tobakarno na južnem kolodvoru v Ljubljani. Nevarna tička bodo pripeljali po izvršenih presikavah v Celovcu tudi v Ljubljano.

— Slepac s Kranjskega aretiran v Celovcu. Iz Celovca poročajo: V zadnjem času je po različnih pošto hranilišnih uradih po Koroškem neznan slepac dvigal denar s ponarejenimi knjižicami. Slepac je postopal sledeče: Pri uradu je vložil neznanoto svoto, pripisal številki vsote še eno številko in dvignil potem pri drugem uradu svoto, a ne vso. Slepac, ki je bil vedno eni in isti, si je najdal različna imena. Celovski policiji se je posrečilo, da je izsledila sleparja. Slepac je 23letni, brezposelni čevljarji pomočnik Fr. Hostnik iz Moravč na Kranjskem. Hostnika so aretirali na njegovem stanovanju v Celovcu. Ko ga je pripeljal stražnik že pred magistrat, je sunil slepar stražnika, in potem zbežal. Dobili so ga pa kmalu in ga izročili deželnemu sodišču v Celovcu.

— Nesreča pri delu. Pri čiščenju jame za gnojnico pri neki hiši v Lidmanskem ulici v Celovcu je padel delavec v gnojnico. Ko ga je hotel njegov tovariš potegniti iz jame, ga je potegnil ponesrečenec za sabo. Na srečo so prišli pravočasno sosede in so potegnili

— Z zida padel. Pri podiranju hiše kmetijske družbe v Salendrovi ulici je precej visoko z zida padel nadzirajoči polir, ter pri padcu na glavi zadobil močno rano. Ker je bil skoraj nezavesten, so poklicali rešilni voz, da bi ga z

ponesrečenca iz jame. Odpeljati so ju morali v bolnišnico, ker sta se akutno zastrupila.

— Obesil se je v Spodnjih Goricah čez Glinu na neko drevo 40letni magistratni sluga v Celovcu. Vzrok samomora ni znan.

— Poskušeni roparski napad. V malem gozdiču pri Hrastju je napadel neki neznanec 60letno služkinjo Magdaleno Weisenbacherjevo. Nesla je na glavi jerbas, napadalec se ji je počasi približal in ji hotel strgati verižico in uro, ki jo je imela v žepu. Ženska je zavpila na pomoč, nakar je predrzni napadalec pobegnil in izginil v gozdu.

— Ponesrečen lovec. V lovišču pri St. Pavlu se je razletela lovec M. Pucherju puška. Odtrgalo mu je popolnoma desni palec in ga osmutilo po roki. Ponesrečenca je obvezal za silo dr. Wild.

ISTRA.

— Igralnica v Opatiji je zaprta. V ministrstvu za notranje zadeve so dobili napad moralnosti, in elegantni potepuhi, ki so doslej ubijali čas ob "Rogue et noir", so izgubili svoj najiminentnejši posel. Podjetnik tega kulturnega zavoda sicer pravi, da je igralnica le začasno zaprta zaradi preuredbe; ali njegove besede so ne-popolne, ker bo preuredba onih prostorov taka, da se menda nikdar več ne bo igralo v njih. Mogoče, da je ta ukrep visoke vlade nekoliko okružen, kajti kako naj razni resnični in izmišljeni aristokratje zapravijo dolgi čas, če ne smejo "delati" ob igralni mizi? Ali vladi se ne sme ta brezobzirnost prestopo očitati. Mižala je dokler, je le mogla, pa si je nemara mislila, da ni treba nikomur braniti da zaigra svoj denar. Če se ga hoče na vsak način iznebiti. Toda ko so se ob tej priznani prizanesljivosti množile igralnice po zdraviliščih, kakor gobe po dežju, se je dvignil pogum takih podjetnikov, pa so zahtevali naravnost koncesije za svoje "zavode". Ni jim več zadostovalo, da so bili tolerirani, pa so hoteli postati privilegirani. To je bilo pač nekoliko preveč: In ker so jeli po kopalskih oglašati drugi interese, se je moralo zdravni uho visoke vlade. Prej so trdili, da so igralnice potrebne za pospešitev tujskega prometa, ki prinaša dobička, hotelirjem, trgovcem itd. Zdaj pa pravijo hotelirji, gostilničarji, trgovci, da so to prazne marnje, kajti kdor zaigra svoj denar pri "Roulette", ga ne more izdati pri njih; in če privabi igralnica tujca enkrat, ga potem, ko mu je vzela denar, odpodi za vse čase. To so sicer taki argumenti, da bi jih bili tudi pri visoki vladi lahko že davno ugenili. Toda kaj se hoče! Država, ki sama dobiva velik del svojih dohodkov iz loterije, v kateri obira revne ljudi, najde težko pretezo za prepoved iger, pri katerih prihajajo bogataši in defraudanti ob denar. Seveda je na drugi strani res, da bi morale tiste oči, ki pazijo par po balinov, če igrata za vinar, opaziti tudi ljudi, ki igrajo za tisočake, in pogostoma celo za tuje.

— Ponesrečen potapljač. Iz Pulja poročajo, da se je ponesrečil v Valdifigo, kjer se dela za vojno mornarico, potapljač Pavel Vernier. Delal je v veliki globlini; kako se je ponesrečil, se še ne ve. Potegnili so ga iz vode mrtvega. Mož zapušča ženo in štiri otroke.

— Samomor stavbnega mojstra vojne mornarice. Stavbni mojster vojne mornarice Hugo Lahartinger, doma iz Kufsteina, se je v svoji vili na Monte Paradiso ustrelil. Lahartinger je bil oženjen. Vzrok samomora ni znan.

— Delavec streljal na poslovo. Nek dalmatinski delavec je v tržiški ladjedelnici petkrat ustrelil na poslovo. Delavec je mislil, da je Königa zadel do smrti in si je potem prerezal z britvijo vrat. Oba so prepeljali v bolnišnico.

— V Solkanu so okradli tatovi krojača Vugo. Ter mu odnesli blaga in obleke v vrednosti okoli 5000 K. Dva tatova so že prijeli.

GORIŠKO.

— Delavec streljal na poslovo. Nek dalmatinski delavec je v tržiški ladjedelnici petkrat ustrelil na poslovo. Delavec je mislil, da je Königa zadel do smrti in si je potem prerezal z britvijo vrat. Oba so prepeljali v bolnišnico.

— V Solkanu so okradli tatovi krojača Vugo. Ter mu odnesli blaga in obleke v vrednosti okoli 5000 K. Dva tatova so že prijeli.

— Delavec streljal na poslovo. Nek dalmatinski delavec je v tržiški ladjedelnici petkrat ustrelil na poslovo. Delavec je mislil, da je Königa zadel do smrti in si je potem prerezal z britvijo vrat. Oba so prepeljali v bolnišnico.

— V Solkanu so okradli tatovi krojača Vugo. Ter mu odnesli blaga in obleke v vrednosti okoli 5000 K. Dva tatova so že prijeli.

— Delavec streljal na poslovo. Nek dalmatinski delavec je v tržiški ladjedelnici petkrat ustrelil na poslovo. Delavec je mislil, da je Königa zadel do smrti in si je potem prerezal z britvijo vrat. Oba so prepeljali v bolnišnico.

— V Solkanu so okradli tatovi krojača Vugo. Ter mu odnesli blaga in obleke v vrednosti okoli 5000 K. Dva tatova so že prijeli.

— Delavec streljal na poslovo. Nek dalmatinski delavec je v tržiški ladjedelnici petkrat ustrelil na poslovo. Delavec je mislil, da je Königa zadel do smrti in si je potem prerezal z britvijo vrat. Oba

GLASILO Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE.Uredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH CRAWFORD AVE.
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN

of the

SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATION-
AL BENEFIT SOCIETY.OFFICE:
2821 SOUTH CRAWFORD AVE.
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

Dva sistema.

Imamo dva sistema, po katerih se vodi ali lahko upravlja industrijo.

En sistem je na podlagi privatne lastnine, kapitalizma, po katerem se lahko en sam človek nazivlje lastnik ali tvrdko, ali se več oseb imenuje tvrdko ali pa korporacijo, ki lastuje poslopja, stroje, orodje, sploh vse, kar je potrebno pri proizvodnji. Korporacije in tvrdke lastujejo tudi naravne zaklade, premog, rude in druge surovine, katere je ustvarila narava potom tisoč in tisočletnega kemičnega procesa. Korporacije in tvrdke so lastniki skladišč, velikih prodajaln, železnic in ladij, sploh vseh sredstev, ki so potrebna v današnji družbi, da se proizvodi razdeli.

Ti lastniki so danes poznani pod imenom kapitalisti, ki najamejo ljudi, da zanje izvršujejo vse ročno in duševno delo. Kapitalisti imajo v svoji službi naravoslovce, tehnike, narodne ekonomce, roko-delce, navadne delavce itd. Tem ljudem, ki delajo zanje, dajejo del vrednosti njihovega produkta (zvršenega dela), kateremu pravimo mezo. Večji del vrednosti pridržijo kapitalisti zase, in temu delu rečemo dobiček.

Mezda delojemalcev (duševnih in ročnih delavcev) je odvisna od konkurence. Kadar kapitalist želi delavca in se jih deset oglasi za delo, tedaj da delo tistemu delavcu, od katerega pričakuje največ dobička; kadar delja za nižjo mezo in producira največ, ima najboljšo priliko, da dobi delo. Iz tega sledi, da se v dobi kapitalizma stremi za tem, da se dobi delavce za tako nizko mezo, da jim ne zadostuje niti za najnujnejše življenske potrebe. Tudi cena produkta bi se morala ravnati dandanes po konkurenci. Na tem je bilo nekaj resnice, dokler je bil kapitalizem še v povojih. Ali danes je pa to bajka. Kapitalisti, ki niso primorani konkurirati drug drugemu kakor delavci, katerim preči glad, ako ne delajo, so se naučili, da ima jo večji dobiček, ako se združijo in v produktu določijo skupno ceno. Tako so nastali v Ameriki trusti, v Evropi karteli in sindikati.

V Ameriki se zadnjih dvajset let trudijo, da bi razbili kapitalistične zveze — truste in uvedli zopet svobodno konkurenco. Ali vsa taka prizadevanja so podobna delu oslabelega človeka, ki v puščavi v zadnjih izdihljah z rokami odkopava pesek, da bi našel živ studene in si pogasil žejo. Zakaj? Mi ne poznamo metode, dokler imamo uveljavljen kapitalizem, po kateri bi lahko dvem ali dvajsetim osebam zavarili, da se ne smejo sestati privatno in določiti cene produkta. Demokratična stranka, ki je sedaj v sedlu, je strašno grmela v zadnjem volilnem boju proti trustom. Zdaj je stranka na krmilu in trustjankom se ni skrivil las na glavi, kakor se njim tudi ni nič zgodilo, ko so bili pri vladnih jaslih republikanci. Zakaj? Demokratična stranka je ravnotako kapitalistična, kakor je republikanska. Ako bi demokratična stranka hotela nastopiti resno proti trustjankam, nastopiti bi morala proti kapitalizmu, ki je oče vseh trustov, kartelov in sindikatov.

Oglejmo si industrijalni sistem, ki je poznan pod imenom kolektivna lastnina — ali socializem. Ta ideja je danes le deloma uresničena v javnih napravah: pošti, javnih šolah, javnih cestah, javnih mostovih, (ki so bili nekoč privat-

na last), policijskem sistemu, požarni straži, javnih vodovodnih napravah in pri panamskem prekopu.

Socialisti hočejo, da iste sile iztrgajo osrčju zemlje baker, premog, olje in druge rude, ki so zgradile panamski prekop. Socialisti zahtevajo, da postanejo železnice splošna ljudska last, kakor so postale makadamovane ceste. Socialisti zahtevajo, da preidejo vse tovarne za čevlje, obleko, sploh za vse potrebščine v splošno ljudsko last. Socialisti zahtevajo, da se vsa industrijalna podjetja obratujejo na ljudski podlagi.

Zakaj zahtevajo socialisti, da bi se vsa industrijalna podjetja obratovala le v ljudsko kofist in ne v dobro in v dobiček pešiči kapitalistov. Na to odgovarja zdrava človeška pamet. Kapitalisti so podvrženi vedno trem skušnjavam.

Prvič. Zvišati ceno produkta, ker to pomeni za nje več dobička.

Drugič. Znižati mezdo kolikor mogoče, kar je zopet za nje več profita.

Tretjič. Pomarjati produkte, goljufati konzumente glede kakovosti, ker jim to zopet vrže več dobička.

Ako bi strmoglavi kapitalizem in ga nadomestili s socializmom: bi noben človek ne imel takih skušnjav, ker bi ljudstvo proizvajalo za ljudstvo in bi bilo vse splošna ljudska last.

V kapitalistični družbi ne dobi delavec niti polovice vrednosti od svojega produkta, ker bi ne bilo oseb, ki bi se redile o sadovih delavcev.

Marsikdo pravi, je že res, da ne dobim toliko za svoj produkt, kolikor je vreden, vsega dobička pa tudi ne spravi v žep moj delodajalec. Da ne gre ves dobiček direktno v žep delodajalec, je resnica. Za pronajti to resnico ni treba bog ve koliko pameti. Ali tisti delavec, ki govori tako in se mu smili njegov delodajalec, naj misli še dalje in seznanil se bo z resnico, da njegov delodajalec plačuje profit za tovarniško poslojpe, za zemljišče, na katerem stoji tovarna, plin, elektriko, premog, surovine, orodje, stroje. Delodajalec je kapitalist in vsi tisti so kapitalisti, ki prodajajo delodajalcu električno silo, premog, surovine, orodje in druge potrebščine, ki so potrebne za obratovanje tovarne. Vsi ti kapitalisti hočejo imeti profit, katerega izsesajo iz delavčevega dela. Profit povzroča, da imamo visoke cene za življenske potrebščine in nizke delavske mezde. Ako se hoče odstraniti profit, mora pasti kapitalizem.

Socialisti ne morejo uničiti kapitalizem z enim mahlejem in obenem uvesti kar čez noč socializem. Zato se socialisti že v mejah današnje družbe bojujejo, da naj industrija za industrijo postane splošna ljudska last. Kako naj se izvrši?

Za to imamo tri pota.

Prvič. Konfiscira se lahko njih imetek, kakor so to izvršile Združene države v civilni vojni sužnji, ki jo tvorili za sužnjodržec neprečelnjiv imetek.

Drugič. Industrije se lahko kupi potom obveznic, in se jih odplačuje stopnjevanje, kakor se je to zgodilo z vodovodnimi napravami. — To je najslabša pot.

Tretjič. Država lahko ustanovi svoje tovarne, odpre svoje rudnike, železnice in obratuje vse brez profita, kar mora uničiti privatne podjetnike, ki ne morejo obratovati svojih podjetij brez dobička.

Kadar bo ljudstvo odločalo o socializmu, bo tudi gotovo odločilo, po kateri metodi naj se uvede socializem in strmoglavi kapitalizem.

Mejtem se število socialistov množi od dne do dne in socialistična stranka, ki se edina bori za uresničenje socialističnih načel, vahi vse, da se organizirajo pod njenim praporom, ki hočejo, da se upravnosti kapitalizem in nadomesti s socializmom. Socialistična stranka priporoča vsem, ki žele, da se strmoglavi današnji kapitalistični sistem, ki spreminja današnjega delavca v brezpravnega sužnja, da svojo voljo izrazijo z volilnim listkom na ta način, da pri vseh volitvah v postavodajne zastope in zbere, oddajo svoj glas za socialistične kandidate.

— Pri Lexingtonu, Ky. je skočil stroj in sedem voz raz tir. Strojevodja je mrtev, kurjač in eden zaviračev sta pa opasno ranjena.

Kapitalisti in panamski prekop.

Kapitalistični listi so večkrat, seveda ne radi priznali, da bi brez pomoči iz državnih sredstev nikdar ne bil dograjen panamski prekop. Lesseps, ženski vodja pri gradnji sueškega prekopa, ki danes deli malo Azijo in Afriko in ki je skrajšal pot za tisoč in tisoč milij vzhodno Indijo, ni mogel dovršiti panamskega prekopa, dasiravno so mu dali francoski kapitalisti ogromna sredstva na razpolago. Delo sta mu otežkočili dve reči: korupcija, ki je bila pri panamskem podjetju tako obsejna, da danes po vsem svetu rabijo besedo panamist za skozinsko korumpiranega človeka in ogorčnost dela. Korupcija je v zvezi z vsakim kapitalističnim podjetjem. Vsako veliko kapitalistično podjetje je pravi Eldorado za korumpioniste (grafterje). Korupcija se je šopirila tudi pri gradnji sueškega prekopa, seveda v manjši meri. Na korupcijo naletimo tudi pri dobavah za državo, ko je delo oddano privatnim podjetnikom. V Rusiji so n. pr. izginili železniški tiri in tračnice na transibirski železnici. Tiri so bili maršani na mapi, a ko je prišlo do rusko-japonske vojne, se je vlada seznanila z bridko resnico, da jih ni: ukradli so jih grafiarji, še predno so položili tračnice za tiri na postajah. V drugih državah so zopet dobavitelji za mornarico izdelali take joklene plošče, da so se razletele kakor lončena posoda, že pri strehu iz topa majhnega kalibra.

Ptnamski prekop je tako ogromno delo, da so dvomili nekateri francoski strokovnjaki, ki so bili izkušeni v tem, da bo to delo sploh dokončano v sedanjem času in s sredstvi, ki so dandanes na razpolago za taka ogromna dela. Kljub temu je bil pa panamski prekop dograjen preje, kot se je določilo, da bo dovršen. Kaj je temu vzrok? Vrhovno nadzorstvo pri gradnji prekopa je vlada izročila možu, ki je imel poleg tehnične sposobnosti tudi poštenost v sebi, ki se ni dal omamiti z mastnimi podkupninami. Temu možu je dala vlada tudi neomejeno moč, da odloča pri gradnji prekopa po svoji pameti ali nasvetu njemu podrejenih inženirjev. Mogoče se je pri dobavi raznega materiala zvršilo kakšno majhno sleparstvo, ker je nemogoče, da bi pri tako ogromnem delu en sam človek s svojim majhnim štabom zvestih in zanesljivih inženirjev šel do dna vsaki malenkosti. Vendar se pa majhno sleparstvo ni moglo nikdar razširiti v korupcijsko močvirje. Kapitalistični časniki so večkrat javno stresali svojo jezo, ker je kapitalistom odšel bogat plen. Pa tudi z delavci pri gradnji prekopa se je ravnovalo človeško, po kapitalističnih načelih še preveč človeško. Upeljan je bil osemurni delavnik. Delavci so stanovali v ličnih hišicah, ki so odgovarjale vsem potrebam moderne higijene. Hrana je bila dobra in sveža. Ustanovili so knjižnice, da so lahko delavci ob prostih urah bodrili svoj duh. Imeli so brezplačno zdravniško pomoč in mnogo drugih socialnih naprav, o katerih delavci v Združenih državah niti ne sanjajo. Samoposebi se razume, da je bila delovna moč delavcev v takih razmerah čila, njihov duh bister, da so mnogo več produrali in zvršili na kakovostno delo. Kapitalistični listi so pred letom dni zagnali silen krik, da se delavcem iz panamskega prekopa pasu ne sme dovoliti, da bi prišli v Združene države, ker bi kot nevarni prekuhni okužili še druge delavce, da bi zahtevali ureditev delavskih razmer po načinu, ki je bil uveljavljen v panamskem prekopnem pasu.

Zdaj, ko je to ogromno delo skoraj popolnoma dovršeno, menijo kapitalisti, da je napočila doba želte zanje. Kapitalisti upajo, da se njim izroči v oplenitev podjetje, ki je bilo dovršeno z državnimi sredstvi — s sredstvi vseh. Pred kratkem za panamski prekopni pas imenovani governor, gospod Metcalfe, ki je bil preje urednik, hoče kot uljuden človek pomagati kapitalistom do vspeha. Izdelal je načrt, po katerem naj bi se uprava prekopa postavila na drug temelj. V svojem načrtu je sporočil vladi, da je ves načrt, po katerem se je gradil prekop, narobe. Polkovnik Goethal, vodja pri gradnji, je imel preveliko osebno oblast, katero mu je treba vzeti.

ti. On predlaga komisijo treh oseb, nekakšen triumvirat v vodstvo uprave; železnice, parobrodne črte in druge obrate naj se izroči privatnim družbam.

Ves svet strmi nad delom, ki so ga zvršile Združene države po svojem poverjeniku Goethalu in res mora človek imeti že lepo porejijo predrznosti in domišljavosti, da javno izreče, da je bil načrt, po katerem se je zgradil panamski prekop, narobe. Vprav osebna oblast, katero je imel Goethal, mu je dala moč, da se požrečni kapitalistični volkovi niso mogli približati težavnemu podjetju, in da je bil prekop srečno dovršen še preje, kakor je bilo določeno. Kapitalistično konjsko kopito novepečenega governorja zija tako jasno iz njegovega načrta v svet, da ga lahko opazi vsak človek, ki ni bolan na umu. Kljub temu je pa našel njegov načrt v Washingtonu odmev. Sodeč po nasprotujočih vesteh, se zdi človeku, da je Wilson postal omahljiv. Razume se, da ima governor velik vpliv, saj je bil preje urednik lista "The Commoner", lastnina Bryana. Ali zakaj ta modrijan ni prišel na dan s svojimi načrti, kako naj se gradi prekop, še predno so ga pričeli graditi? Kje je bil takrat? Zakaj je molčal? Zakaj ni predložil kot urednik svojih načrtov javnosti in si tako stekel zasluge in se odel z lavorikami večne slave? —

Načrt, da naj se uprava panamskega prekopa reformira in da kapitalistom pravico izkoristiti podjetje, ki je lastnina vseh ameriških državljanov, je bil že zdavnaj dogovorjen. Gospodje so le čakali, da bo prekop dovršen in da jim zrelo jabolko pade brez najmanjšega truda v roke.

Motreč sedanjost kapitalistično taktiko se pride do zaključka, da so kapitalisti izumili novo metodo za oplenitev ljudstva. Duh časa je prinesel, da so države in občine večalimanj prisiljene sodelovati pri velikih javnih napravah. Kapitalisti so iznašli, da tudi tukaj lahko odpadne zanje mastna pečenka.

Ko je na zborovanju "Ameriške zveze električnih železnic" prišlo na razpravo vprašanje, "ali naj občine grade železnice", je gospod Sargent, predsednik bostonske električne železnice odgovoril: "Kakor je dolžnost mesta ali države skrbeti za ceste, tako mora skrbeti tudi za druga prometna sredstva, ali obratovanje se mora izročiti privatnim osebam in če so dobili od obratovanja že primeren dobiček, potem ima občina še le pravico zahtevati nekaj malega".

Kako milostni so kapitalisti! Državljan naj grade železnice, električne centrale, tovarne itd., kapitalisti naj pa imajo dobiček brez najmanjšega rizika. Neumni niso kapitalisti, to se jim mora priznati. Ali neumni ni tudi ljudstvo, zato bo skrbelo, da kapitalistično drevje na račun ljudstva ne bo zrastle do neba!

—

—

—

Odlomki iz zgodovine Zdr. držav.

Zguba forte William Henry je Webba, zapovednika v forti Edward, navdala s strahom. Vzlicetemu, da so se Francozi umaknili proti jezeru Champlain, se je hotel Webb umakniti proti Albanyju. Lord Laudon, ki je došel v New York, je bil prepričan o preteči nevarnosti, in stavljal je predlog, da naj se umakne z armado na Long Island in naj od tam brani angleške naselbine.

Ker je padla forta William Henry, so bili Francozi gospodarji nakanadskih jezerih in zemlji, izvemši Akadije. Po razdejanju forte Oswego, so imeli veliko jezero, ki sta ga vezali reki St. Lorenz in Mississippi, v svoji oblasti in na ta način zvezo z Louisiano in Kanado; vse ozemlje v Ohiju, radi katerega je nastal spor, je bilo pod vrhovnim gospodstvom Francozov.

Angleški naselniki so bili ogorčeni nad nezmožnostjo in strahopetnostjo kraljevskih angleških generalov. Domišljaja, da so britski vojaki nepremagljivi, se je skadila v nič. Naselniki so izgubili vse spoštovanje do angleških vojakov, ki so prišli v Ameriko, da bi jih branili. Začeli so spoznavati, da je vsaka zveza z Anglijo le prokletstvo za naselbine. Bojevanje pod poveljstvom kraljevih angleških generalov so smatrali za strahopetno in brezmiselno. Prepričani so bili, da se

Francozov in Indijancev lahko obvarujejo brez pomoči iz Anglije.

Kraljevi častniki so prikrivali svoje poraze s tožbami proti naselnikom. Poročali so v domovino, da jim naselniki obsipajo z zaničevanjem. Na Angleškem so ta poročila smatrali za dokaz, da se naselniki puntajo. V vseh naselbinah je Anglija stremila le za enim ciljem: združiti vse naselbine v eno provincijo, ki mora biti podložna v vseh zadevah le kroni.

Slaba uprava naselbin v Ameriki je izvala med ljudstvom v stari Angliji ogorčenje. Da bi kralj potolažil ljudsko jezo, je imenoval ministrskim predsednikom Williama Pitta, voditelja ljudske stranke. Pitt je bil duševno zelo nadarjen in je bil ob času, ko je postal ministrski predsednik, praporščak v gardi. Pitt ni verjel, da so kralji nastali po božji volji, kakor je takrat verovala in trdila večina aristokratov.

Sprememba v ministrstvu je do bro učinkovala na naselnike v Ameriki. Pitt je obljubil naselbinam izdatno pomoč iz stare domovine. Visoko je cenil Amerikance in simpatiziral je z njimi, kakor malokateri pred njim, ki je postal ministrski predsednik. Izposloval je, da je angleška vlada prevzela stroške za vojno. Razglasil je, da bo angleška vlada nosila vse stroške od začetka vojne.

Naselnikom se bo vrnilo vse, kar so izdali za obrambo naselbin. Vsaka naselbina je bila primorana dati zadostno število vojakov. Ali Pitt je izjavil, da bodo naselniški vojaki z vsem potrebnim — strelivom, orožjem, šotori, živem itd. — kakor regularni vojaki preskrbljeni na račun kralja. Naselbine so imele skrbeti le za novačenje, obleko in mezdo vojakov. Governorji so imeli pravico imenovati častnike od polkovnika nizdol. Ako bi bili uvedli te pametne uredbe že preje, ne bi bili Angleži tako hudo poraženi v vojni s Francozi in Indijanci. Kolonisti so na te reforme odgovorili s tem, da so v kratki dobi zbrali armado, ki je štela osem in dvajset tisoč mož; k tej armadi je pa Pitt poslal še dva in dvajset tisoč regularnih vojakov. Armada je skupno štela petdeset tisoč mož, torej več, kakor je imela Kanada prebivalcev.

Grofa Laudona so odpoklicali in mesto da bi izročili vrhovno poveljstvo enemu generalu, so armado razdelili na tri oddelke, katerim so zapovedovali trije poveljniki. Armadi proti Louisburgu je zapovedoval lord Jeffrey Amherst, ki je bil sposoben in odkritosrčen vojak. Podpiral ga je brigadni general James Wolf, ki je že osemnajst let služil kot vojak, dasi je bil komaj trideset let star. V bitki je bil pri Dettingu, Fontenoyju in Lafeldtu. Smatrali so ga za najmožnejšega poveljnika v angleški armadi in bil je splošno priljubljen. General Forbes je dobil nalog osvojiti dolino Ohio; ekspedicijo proti Ticonderogi je pa vodil general Abercrombie, ki je bil intimen prijatelj generala Laudona. Pitt je imel vsled tega malo zaupanja v Abercrombieja, vendar mu je pa izročil poveljstvo nad tretjo armado, da je izkazal vslogo lordu Butu. Kot podpoveljnika mu je dodal mladega lorda Jurija Howa v nadi, da bo mladi Howe popravil napake Abercrombieja.

Ekspedicija proti Louisburgu je sestala iz dvajset linijskih ladij in osemnajst fregat pod poveljstvom admirala Boscawena in armade pod poveljstvom generala Amhersta, ki je štela štirinajst tisoč mož. Brodovje je priplulo v zaliv Cabares dne 2. junija 1758. Utrdbe Louisburga, ki ga je branil Druceur, pogumen častnik, z dva in trideset sto možmi, so bile malo pokvarjene. Nekaj starih fregat je dal potopiti ob vходу v luko, da bi tako onemogočil vsakršnemu brodovju prihod v luko. V pristanu je bilo pet linijskih ladij in dve fregati, ki so pomagale braniti trdnjavo.

Morje je bilo tako razburkano, da Amherst ni mogel izkreati svojih čet pred osmim junijem. Prvo divizijo, kateri je zapovedoval Wolf, so izkreali pod varstvom topov na bojnih ladjah. Svojim vojakom je prepovedal streljati. Ko so se čolni približali obrežju, je skočil med prvimi v vodo in je z drznim napadom pognal francoske predstraže proti trdnjavi. Potem je s svojimi vojniki, kakor

obroč objel trdnjavo. Po petdeset dnevnem bombardiranju, ko so bile vse francoske bojne ladje v luki uničene, so Francozi dne 27. julija izročili trdnjavo Angležem. Angleži so zajeli pet tisoč jetnikov in mnogo bojnega materiala. Angleška vlada je izrekla Amherstu, Wolfu in Boscawenu priznanje za njih zmago. Ker se je bližala jesen, je bilo prepozno, da bi se pričelo z obleganjem Quebeca, pa tudi Amhersta so odpoklicali in mu izročili vrhovno poveljstvo nad armado ob jezeru George.

Abercrombie je imel armado, ki je štela sedem tisoč regularnih in deset tisoč ameriških prostovoljcev, s katero se je utaboril ob jezeru George. Med ameriškim prostovoljci sta bila Stark in Putman, ki sta se kasneje odlikovala v ameriški revoluciji. Prvi je služil kot stotnik pri nekem polku iz New Hampshire, drugi pa kot major pri četah iz Connecticuta. Abercrombie je bil vrhovni poveljnik, v katerega so imeli vojaki prav malo zaupanja in so bolj ljubili lorda Howa, ki je bil v resnici pravi voditelj ekspedicije.

Dne petega julija se je armada ukrcala v sto trideset čolnov. Topništvo so ukrcali na velike plave. Ko so srečno prejadrali jezero, so poveljniki odločili, da armada najprvo osvoji forto Carillon, ki je bila nekakšna predutrdba Ticonderoge. Drugo jutro po izkrcanju je prišla armada previdno prodirati proti forti. Kmalu je naletela na majhno četico francoskih strelcev, ki je imela nalog opazovati gibanje sovražnika. Vnela se je kratka bitka in med prvimi je padel general Howe. Po tem vspuhu se je majhna četica strelcev umaknila in zginila v zaraščenem terenu. Smrt generala Howa je mučno učinkovala na vso armado in nekateri so prerokovali, da bo napad popolnoma ponesrečil.

Abercrombie je prodiral naprej. Dne 9. je poslal glavnega inženirja Clerka, da naj izsledi postojanke Francozov pri Ticonderogi. Clerk je poročal, da so francoske postojanke slabe in da jih ne brani zadostno število brambovcv. Stark in nekateri drugi angleški častniki so ugovarjali poročilu Clerka. Ali Abercrombie je verjel Clerku in odločil se je napasti francoske postojanke, še predno mu pride topništvo na pomoč.

Pri Ticonderogi je marki Montcalm zapovedoval v osebni. Imel je v primeri z Angleži zelo majhno armado: šest in trideset sto in petdeset mož, s katerimi je pričakoval Angleže v polj milje dolgem prekopu, ki se je razprostiral pred gričem, na katerem je stala forta. S smrtjo Howa je bil sposoben voditi armado proti izkušenemu francoskemu poveljniku.

Abercrombie je sanjal o lahki zmagi. Izbral si je varno postojanko, dve milj za fronto, potem je pa ukazal, da naj čete z bajonetom naskočijo francoske postojanke. Vojaki so vbogali in nasakovali postojanke do popoldne z veliko srčnostjo, za katerimi so francoski strelci z neprestanim ognjem odbijali napade. Montcalm je bil povsod in je spodbujal francoske vojsake k srčnosti. Ko je popoldne neka naprej prodirajoča stotinja izstrelila salvo, je nastala zmešnjava v angleških vrstah. Angleške vrste so se razredile in vojaki so pričeli bežati proti jezeru. Abercrombie ni storil najmanjšega poizkusa, da bi vojake na begu ustavil, zbral in jih peljal k ponovnemu napadu, marveč je ukazal, da naj se armada vrne zopet k čolnom. Da ni polkovnik Bradstreet nastopil energično, bi bili vojaki poskakali v čolne in odrinili na jezero, kar bi bilo povzročilo še večjo zmešnjavo.

(Dalje prihodnjič).

— V New Yorku so zaprl J. C. Schildknichta, knjigovodjo z osemnajstimi dolarji tedenske meze, ker je igral ulogo milijonarja razpisnika. Zaposlen je bil pri Washburn-Crosby Flour Co. in jo tekom enega leta osleparil za \$50.000.

Skozi leto dni je živel z neko žensko v Garden City hotelu in dajal včas pojedinje. Pred dvema mesecema je izginil, ker se je zbal, da pridejo kmalu njegovim sleparijam na sled.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaunčič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubie, 2727 S. Tripp St. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.
Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Racine ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, P. O. New Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šare, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. Crawford ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1801 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovcu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

K sklepu obeda je bil prinešen na mizo pečen pav. Sicer bi se bilo smelo po tedanjih postavah kaj takega le "pri viteških obedih" zavživati. Vendar, ker so bili povabljeni sami prijatelji in sorodniki, jih je oskrbnik zaupljivo počastil tudi s to prepovedano jedjo.

"Meni", je dejal Tremacoldo, "pristoji, da razrežem pava, kajti mi glumci smo deležni viteških pravic, tudi če nismo vitezi". To reki je izlekel izpod pasa svoje nedavno omišljeno bodalo, in ga vbodel v meso plemenite živali na sredi mize, v znak, da si jo osvaja. Vsi prisotni so uprli oči v tisto orožje z bliščem srebrnim ročam in z zlatimi okrasji, udelanimi v rezilo. Nato so pogledali drug v drugega, in nekdo je rekel z razločnim glasom: "Ravno tako".

Tedaj je hišni gospodar namignil nekemu gostu, ki je sedel ravno nasproti njemu, in mu je dejal:

"Kaj pa se je zgodilo s tistima dvema kosoma?"

"Jednega, tistega gorskega", je odgovoril gost, "imamo še vedno v kletki pri nas v gradu, u tega smo oddali proč, a menda ne bo dolgo pel".

"Sem te že razumel!" je dejal Tremacoldo za se, a kazal se je, kakor da bi ga to nič ne zanimalo.

Po končanem obedu so vojaki povabili novega gosta in vse druge, ki so bili pri obedu, k sebi v grad, kateri je bil prav blizu, da bi ga še tam jedno steklenico izpili. Odlili so vsi skupaj, in tam je glumec zopet znal z godbo in petjem vso družbo zabavati, izrasli je nebroj napitnic, pesmij in burk, tako kratkočasnih, dovtipnih, veselih in primernih okusu tistih predrznih sameev, da jih je kar vse očaral. In ko se je zvečer odpravljaj, jim je moral obečati, da se naslednjo nedeljo zopet vrne, ker v gradu so vsak praznik veseli in tekajo proti kvintani Bili so torej tako spoznamljeni. Ali Tremacoldo pred no je odšel, je vse prevahal in pregledal, spravljal jedno besedo iz tega, jedno iz drugega, in tako se je konečno uveril, da je Lupo res ondi v gradu, in da ga imajo zaprtega v neki čumnatih tik rova okolo gradu na severni strani.

Ko se je stemnilo so se vrli glumec, zavil v svoj plašč, potikal tam okoli. Opazoval je vse in kmalu se je preveril, da ni nobenega človeka v bližini. Stojal je k zidu pod dobre zaravnane no okence. Pregovoril je in se je dal spoznati Lupo ter mu povedal, da je prišel z namenom, da bi ga rešil. Toda okence, skozi katero sta se pogovarjala, je imelo dvojnost tako močno železno omrežje, in zid je bil trden in debel, ter ni bilo misliti, da bi se ga moglo prevrtili.

goji. Ti imaš močnejšega konja nego jaz, ljubček moj!"

"Res, je res!" je zaklical nekdo izmed rediteljev. "Naj se pri pelje drugi konj za Tremacoldo, in njegov naj se odvede v hlev in naj ostane tam, dokler sodniki ne izrečejo svoje sodbe. Bil je priveden krasen rujavec, tisti, katerega so bili vsi Ottorinu. "Sedaj je stvar v redu", je dejal glumec, ničesar ni ugovarjati". In oponašaje s smešnim kretanjem viteza, kateri pod spopadom poteguje doli železno krinko, si je pokrtil obraz z mrežo, in je zaklical, naj se da znamenje.

Troblja je zatrobila, da se je slišalo po celem gradu. In zaslišal je njen glas tudi nekdo, na katerega tačas ni nobeden mislil razun glumca, kateremu je pri tistem znamenju začelo srce močno biti. Izzvani vojak je spodbodel konja, in v hipu je že bil pri tarči, katero je zadel v središču. Meč tem ko so mu od vseh strani klicali: "Dobro, dobro!" se je vrnil na prejšnje mesto, pogljal zopet konja in nameril sulico v obraz zamorca, ter zopet izvrstno zadel. Gledalci so zopet odobraval in klicali: "Živio".

"Sedaj je pa Tremacoldo na vrsti. Kje je Tremacoldo?" — Nikjer ga ni bilo videti. Neki deček je držal za uzdo konja, namenjenega zanj, a njega ni bilo. "Tremacoldo! Tremacoldo! — Kam se je zgubil? Si je že zopet kakšno smešnico izmislil. — Saj sem rekel jaz, da on ni mislil resno staviti. A k sreči imamo še njegovega konja tu. — Tremacoldo! Tremacoldo!"

Toda nenadoma so ga zagledali, prihajal je kar skokoma doli po nekih stopnicah. Mahoma je skočil na konja, nameril sulico, stekel v dir proti zamorecu, zadel ga, zlomil kol, na katerem je stal, ter podrl vse skupaj na tla. Glumec, ali bolje rečeno, Lupo — naši bralci so menda že tako sami uganili, da je bil on — kateri oblečen natanko kakor Tremacoldo, z mrežo na obrazu, je bil takoj zorno udaril, da je med gromkim odobravanjem obrnil konja, zdiral čez dvorišče skozi vrata in preko spuščenege mosta ter urno kakor veter bežal proč.

Vse ljudstvo je steklo čez most, in videli so ga hiteti naravnost po cesti naprej.

"Tremacoldo! Tremacoldo! konj je tvoj! saj si zmagal ti!" Ali on v dir naprej, kakor da bi ga vrag nesel. Gledalci ne vedo, kaj bi mislili, ta pravi tako, drugi drugače.

"On si najbrž misli, da je zgubil stavo, in sedaj beži, da bi ne moral plačati."

"Pojdi, pojdi! Glumec ve pač bolje kot mi, da je to najboljši udarec, če se podere zamorca."

"Torej, kaj more biti?"

"I, no! bo že kaka njegova zvi jača. Kdo ve, kaj si je izmislil, da osramoti tega medveda, ki je mislil, da se mora on vstrašiti njegovega grdega obraza. Morda ga hoče na kak način osmešiti."

"Kaj misliš, ale se vrne?"

"No, jaz bi rekel! Kaj meniš, da pusti tu svojega konja, ker vprašaš: ali se vrne?"

Mej tem, ko je krivi Tremacoldo šel po svoji poti, je bil pravi Tremacoldo skrit v gradu. Ali se mu posreči oditi tudi njemu, ne da bi opazili zvijačo? O, le prepustite njemu vso skrb! On je že vse premislil in uredil. Mimo glavnih vrat v gradu so bila še neka druga stranska, koder bi se moglo oditi v sili. Tam skozi se je eprihajalo na plano z nekega dvorišča, kjer so bili hlevi. Na ta vrata se je zanašal glumec. Brž, ko je bil izzval vojaka, je rekel nas krivnem čuvaju tistih vrat, da stava, kakor si more pač tudi sam misliti, ni resna, in ga je pregovoril, naj pusti odprte duri, ter naj mu drži tam pripravljene ga njegovega konja, ker hoče on dot na skrivnem oditi, ter potem vrniti se nenadoma, pri velikih vratih in prirediti nekaj... nu, bo že videl, da vsi kar popokajo od smeha. Dobrodušni mož, ki je ljubil šalo ter ni bil ravno Bog ve kako prebrisan, je storil vse, kar je hotel glumec: odprl mu je vrata, privedel konja ter mu celo pomagal na sedlo. Potem je lepo zopet zapahnil duri in se podal v glavno dvorišče čakati, kedaj se vrne. Toda tam ni našel žive duše, ker so bili vsi stekli na trg onkraj mosta gledat Lupa,

kateri je bil oblečen ravno tako kakor Tremacoldo in dozdevno ves on, je šel kakor veter naprej. Čuk je došel ravno še za časa, da je mogel tam daleč zagledati njegovi ramen.

"Kako je to?" je dejal sam sebi. "Ta hip sem ga pustil ven, in je že tam! Ali ima ta živega vraga v sebi, da ga tako naglo nese naprej?"

Lupo je tekel v dir po glavni cesti, Tremacoldo pa na vso moč po mejah in stranskih poteh, in na večer sta dospela oba v hišo grofa Del Balzo v Milanu.

Lehko si mislimo, kako so bili pobiti lopovi v gradu, kadar so videli, da se glumec ne vrne več in so našli prazen Lupov zapor, ter so pomislili, da so povrh še pripravljeni ob najlepšega konja v svojih hlevih; a po glavi jim je šlo, da jih je najhujše še čakalo, kadar bi grajšček izvedel vse te lepe reči.

Šestindvajseto poglavje.

Ubogi Lupo je bil ušel že tolikim opasnostim, če upoštevamo le tiste, o katerih smo mi povedali! Kolikokrat so se že njegovi stariši tresli zaradi njega! Pa ker so vendar vsakikrat imeli veselje, da so ga videli srečno odnesti pete, bi skoro mislil človek, da so se morali že vsemu privaditi. Vendar ni bilo tako, in bralec naj bo prepričan, da tudi takrat je bil od svojih roditeljev sprejet s skozvanjem najprisrčnejše ljubezni.

Žal le, da je srečo tistih prvih trenutkov kar hitro skalila misel na ubogo Lauretto, o kateri ni vedel povrniti Lupo čisto nič povedati starišem, in tudi oni niso mogli njemu nič sporočiti.

Ermelinda in grof sta si dala večkrat povedati od Lupa vse najmanjše podrobnosti tiste grozne dogodbe, v katero je bil tudi on — očitno le kot stranska oseba — vpleten. Toda mladenič je mogel le malo zadovoljiti gosposko radovednost. Od tistega trenutka, ko je bil pustil Bice v Galarati, idoč v Seprio iskat Ottorina, ni vedel nič povedati o izginjenih. Kajti predno je došel v grad, ga je bila vlovila četa oboroženih mož, kateri so mu bili zavezali oči ter ga dolgo časa peljali naprej in nazadnje zaprli v neko čumnatost, iz katere ga je bil konečno rešil Tremacoldo.

Cela zadeva je bila še zagnjena v skrivnostno temo. Le Marko vo pismo, vsled katerega je bil Ottorino pohitel v Seprio, je menda bilo neki šibki žarek, ki bi mogel kazati pot nadaljnjemu raziskavanju. Mogoče je bilo pa tudi, da

bi bila Markov podpis v pismu po naredila roka tistega hudobneža, ki si je izmislil napad na ženina. Lupo je bil tega mnenja, in grof, ki je ves prezebel, ko je slišal Markovo ime, se je oprjel te misli z udanostjo plašljiveca, kateri se hoče na vsak način pomiriti. Toda Ermelinda, kateri je bilo znano Markovo nagnjenje do nje ne hčere, ni bila tega mnenja, ampak je zadržno verjela, da jo je dal on ugrabiti. Vendar se ni hotela izjaviti proti grofu o tej svoji bojazni, ker se je bala, da bi ji on vsled svoje strahopetnosti preprečil pot, katero je nameravala nastopiti, da bi dospela do zaželjenega smotra.

Zato je tajno poklicala Lupa v svoje sobe, in mu dejala: "Slišiš, moram ti poveriti neko zelo važno in težko nalogo. Ali jo hočeš prevzeti iz ljubezni do svojih nekdanjih gospodarjev? Jaz se ne zanesem na nobenga boljše kot na te."

"O, kaj pravite, milostljiva gospa!" je odgovoril Lupo, ginjen a zajedno nekoliko užaljen, ker je videl, da je grofica izražala svojo namero le nekako boječe in skoro dvomeč o njegovi udanosti. "Ali nisem jaz vedno vaš Lupo, vaš služabnik? Ali nisem pri vas svoje prve hrane užival? Ali niso moj oče, moja mati, uboga moja sestra vedno spali pod vašo streho? Ali niso dobivali od vas oble-

ke, živeža in vsega, česar so potrebovali?"

"O, ni treba o tem govoriti"... "Zakaj ne? In tudi če sem že dalje časa odsoten od doma, ne mislite, milostljiva, da bi bil kedaj te vaše dobrote pozabil. In pa, ali mi ni tudi zadnji čas plemeniti vaš soproj rešil življenja, ko je preprosil za me Marka? A soproga vašega so k temu najbolj gani le vaše prošnje in prošnje tistega angelja... tiste vaše..." toda nehal je, ker je videl, kako žalost vznjua v srcu nesrečne matere slutnja, da sedaj pa sedaj izreče ono drago ime. Ona si je obrišala oči in odgovorila je:

"Vem, da si dober, vem". "Dober, pravite? O, bil bi najslabši malopridnež, če bi bil drugačen! Torej, milostljiva gospa, izvolite mi povedati v čem vam morem postreči. Tako, da bi jaz le mogel srečno izvršiti, kakor vam obljubljam svojo zvestobo". "Nameravam te poslati v Luceo s pismom do Marka Viscontija", je dejala Ermelinda.

"In drugega ni nič? — Iti pred Marka! Ne vem, koliko bi bil rad plačal, da bi bil mogel dobiti priliko k temu."

"Tudi jaz mislim, Lupo, da če se on ni popolnoma spremenil, da če ni popolnoma zatajil svoje prejšnje narave se ti ni ničesar bati".

(Dalje prihodnjič.)

Razredčiči sluze!

Vsim, ki trpijo vsled kašlja ali hripavosti naznamo, da

Severov
Balzam
za pljuča

Severa's
Balsam for Lungs

razredčiči sluze ter s tem podeli hitro olajšbo. Je tudi najboljši zdravilo zoper kašelj, hripavost, davico in enake nepravilne dihalnih organov. Cena 25 in 50 centov.

Naprodaj je v lekarnah. Vprašajte za Severov. Ako ga nima, naročite ga od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Nerednosti prebave.

Za ohranitev dobrega zdravja ne smemo pustiti nobenih nerednosti prebave, ker te posledice kake bolezni, vsekako elega života ali posameznih delov telesa. Brez prave hrane in dobre prebave ne moremo živeti. Zato je važno, da imamo vedno pri rokah kakšno zdravilo, katero v slučaju nereda prebavnosti, zamore takoj odpo moči. V takih slučajih se zamore priporočati vsakemu, dobro znano, staro, pravilno delajoče

Trinerjovo Amerikansko Grenko Vino

To visoko cenjeno zdravilo, boče očistilo prebavni sistem, brez vsake bolečine ali druge zapreke; poveča vašo slast, daje boljše moči notranjim delom telesa in odpravi zaprtico, kot vse druge nerednosti tikačjoče se teh. Moralo bi se rabiti za vsako nepravilno prebave.

Imejte vedno to zdravilo v svojem pohištvu in rabite za

Zaprtnico
Bolečine v črevju
Glavobol
Slabosti
Nervoznost
Slabo prebavo
Zgubo slasti
Ujeda
Nerednost po jedih.

Ne odlašajte stem misleč, da pride samo. Ako se ne zdravi pravilno in ob pravem času, tedaj vedno oslabi živce. Najboljše zdravilo vseh takih slučajih je

TRINERJEVO GRENKO VINO.

V lekarnah.

Ne jemljite družih.

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scott.
Poslovenil J. Z.

— Moj sin, dovolite, da vas spomnim, — je prišel astrolog, — da nisem obljubil njegove smrti ... Iz zvezd se ne more čitati nobenega prerokovanja, ki bi ga Bog ne mogel nadzorovati. Astras regunt homines, sed regit astra Deus.

— Koliko je pa potem vredna vaša tajnost? — je vprašal grof.

— Mneigo, moj sin, — je odgovoril stari mož, — kar nam naznanja, kako se bodo doždevno izvršili dogodki, dasiravno jih nadzoruje višja sila ... Cenj, lord, ako hočete opazovati horoskop, tedaj bodete opazili, da Saturn, ker je v šesti hiši nasproti Marta in se giblje proti zvezdi življenja, ne more drugega pomeniti, kakor dolgo, nevarno bolezen, o izidu katere bo odločilo nebo, dasiravno bi ji morala slediti smrt ... ako bi vedel za ime dotičnega, bi izdelal drug načrt.

— Tajnost je njegovo ime, — je rekel grof, — vendar pa ni bilo tvoje prerokovanje popolnoma na pač. Bil je bolan, nevarno bolan, dasiravno ne smrtno bolan. Ali si zame zopet sestavil horoskop, kakor ti je Varnej naročil. Ali si pripravljen povedati, kaj zvezde pripovedujejo o moji bodoči usodi.

— Moja umetnost je vam na uslugo, — je rekel stari mož. — Moj sin, tu je tablica tvoje usode. Izgledi so tako sijajni, kakor jih le malokdaj naša ljuba znamenja na nebu pripovedujejo, vendar pa niso prosta znamenja, ki povzročajo skrbi, težkoče in nevarnosti.

— Moja usoda bi ne bila usoda umrljivega človeka, ako bi bilo drugače, — je odgovoril grof, — oče, nadaljujte in verjemite, da govorite človeku, ki je pripravljen nositi svojo usodo, kakor se spodobi za angleškega plemenitnika.

— Tvoj pogum za trpljenje in delovanje se mora dvigniti, — je rekel starček. — Zvezde kažejo še višje dostojanstvo in ponosnejše ime. Ti ugani pomen, meni ga ni treba povedati.

— Govori, prosim te, govori ... zapovem ti! — je rekel grof in njegove oči so zasvetile.

— Ne smem in nočem, — je odgovoril stari mož. — Jeza knezov je kakor besnost leva ... Ali pazi in sodi sam. Tu stoji Venera so-rodniki združena v hiši življenja in razliva s solnceem združena ta tok srebrne svetlobe nizdol, ki obljublja vse ... moč, dostojanstvo in bogastvo, kar lahko zahteva ponosno človeško srce ... in sicer v taki meri, da bodoči August starega, mogočnega Rima ni slišal od svojih vedeževalk tako slavne prerokovanja, kakor ga jaz lahko raztolmačim iz bogatega čitva svojemu najljubšemu sinu.

— Oče, ti se norčuješ! — je rekel grof, ki je strmel nad navdušenim glasom, s katerim je govoril starček.

— Ali naj se norčuje človek, katerega oko hiti k nebu in katerega noga se bliža gomili.

Grof je storil nekaj korakov po sobi s stegneno roko, kakor človek, ki sledi migljajem bitja, ki ga spodbuja k važnemu delu.

Ko se je obrnil, so njegove oči ujele pogled astrologa, ki ga je opazoval lokavo in izprašujoče s svojimi temnimi očmi izpod košatih obrvi. Leicesterov ponos in sumljiv značaj je takoj vzplamtel. Planil je proti starčku.

— Zavržene, — je vzkliknil, — ako se hočeš norčevati iz mene, te bom dal živega odreti ... Priznaj, najeli so te, da me varaš in izdaš ... Ti si slepar ... jaz sem pa tvoja neumna žrtev.

Na starčku so se prikazali znaki razburjenja, pa vendar ne več, kakor jih je povzročil grof s svojim nastopom in jih je bilo treba, da se izkaže, da je nedolžen.

— Cenjeni lord, zakaj se razburjate? — je vprašal astrolog. — Kedaj sem zaslutil, da tako ravname z menoj.

— Dokažite, je rekel grof, — da se niste igrali z mojimi čutstvi!

— Lord, — je odgovoril starček svečano. — Ne morete imeti boljšega dokaza, kakršnega ste sami izbrali. Zadnjih štiri in dvajset ur sem bival zaprt v tem stolpu ... Vi ste imeli ključ. Ure v temi sem preživel tako, da sem s temi kalnimi očmi opazoval ne-

boška telesa. Tista svetloba pa je mučila moje možgane, da sem u- redil najdene kombinacije. Zemeljske hrane nisem užival ... vzletem pa vam povem, da sem v samotni študiral, da se je tekom teh štiri in dvajset ur vaša zvezda na horizontu razlila v najbolj bližnji svetlobi ... Ali kaže ne beška knjiga, ali se je pa v vaši zemeljski usodi izvršila velika sprememba. Ako se v tej dobi ni nič izvršilo, kar bi utrdilo vašo moč in dostojanstvo, potem sem jaz tepec ali slepar in plemenita umetnost, ki so jo gojili v Kaldeji, je navadna sleparija.

— To je res, — je rekel Leicester po kratkem premišljevanju, — ti si bil zaprt ... in res je, da se je moj položaj spremenil, kakor ti praviš, da ga je naznanil moj horoskop.

— Moj sin, zakaj mi ne zaupaš, — je rekel astrolog in njegov glas je postal karajoč; — nebeške sile ne trpe nobena dvoma ... četudi prihajajo od njegovih ljubljencev.

— Oče, umirite se, — je odgovoril Leicester. — Storil sem krivico, ker sem dvomil na tebi. Več besed Leicester ne bo rabil pri opravičevanju pred nobeno umrjavo ali nebeško silo, izvezta je le najvišja. Ali ti praviš, da se za tem slijaem skriva nevarnost ... Ali tvoja umetnost lahko pove, odkod prihaja nevarnost.

Moja umetnost mi ne daje toliko moči, da bi odgovoril na to vprašanje. Nesreča preti od sovra- žne zvezde potom nekega mladčiča ... kakor se mi dozdeva, nekega tekmeča. Vendar pa ne vem, ali v ljubezni ali kraljevski milosti. Le toliko lahko povem o njem, da prihaja od zapada.

— Iz zapada, — je vzkliknil Leicester. — Zadržuje! ... Vi- har res prihaja od tam ... Korn val in Devon ... Tresljan in Babilij ... Enega se tiče prerokovanje. Varovati se moram obeh ... ako sem bil napram tebi nepravilčen, te bom knežje obdaril.

Iz skrinjice je vzel možno polno zlato.

Tukaj je še enkrat toliko, kakor je obljubil Varnej ... Bodi zvest ... molči in ubogaj mo- juga konjarja ter se ne žalosti, ako moraš radi mene trpeti ... Nagradil te bom bogato ... Varnej! Pelji tega častiljivega moža v svoje stanovanje, ali pazi, da ne pride z nobenim človekom v do- tik.

Varnej se je priklonil in astrolog je grofu poljubil reko in je sledil konjarju v drugo sobo, v kateri so čakala nanj okrepčila in vino.

Astrolog se je vsedel k mizi. Varnej je pa skrbno zaprl vrata in preiskal je zavese, da se je prepri- čal, da nihče ne prisluškuje. Po- tem se je pa vsedel poleg zvezd- slova.

— Ali ste videli moje znamenje na dvorišču? — je vprašal Varnej.

— Seveda, — je odgovoril Al- sako, — in sestavljen sem po tem znamenju horoskop.

— In lord je verjel, — je na- daljeval Varnej.

— Ne brez ngovora, — je od- govoril astrolog. — Končno je le verjel in natvezil sem mu nekaj o nevarnosti, ki prihaja po nekem mladčiču iz zapada.

— Strah lorda bo podpiral eno prerokovanje, njegova vest pa drugo prerokbo, — je rekel Varnej. — Gotovo do danes še ni bilo človeka, ki stremi za takim cil- jem, ki se pa vendar noče rešiti pomislekov. Moram ga varati, da mu koristim. Kar se pa tiče vaših zadev, modri zvezdoslovec, pa vam svetujem, da zapustite ta kraj.

— To ne bom zvršil, — je od- govoril Alsako slabe volje. — Zadnje čase so mi napravili preveč dela ... po dnevu in po noči sem bil zaprt v samotni sobici na stolpu ... Uživati moram svojo svobodo in nadaljevati s svojimi študijami, ki so bolj važne kot usoda petdesetih državnikov in priliznežev, ki se dvigajo v dvor- nem ozračju in pokajo kakor mehurčki, narejeni iz mila.

(Dalje prihodnjik.)

— Poslanca R. P. Hobsona iz Alabame, ki je pred kratkem pred- lagal v kongresni zbornici, da naj se v vseh Združenih državah prepove prodajati opojne pijače, je "Liga krščanskih temperen- nih žen" imenovala častnim do- smrtnim članom.

Razne vesti.

—Vojno upravo v Avstriji je za- čela skrbeti bodočnost armade. Avstrijski patriotizem je zelo vel- lik, in četudi se včasih celo Tisza tako dela, kakor da mu je že pre- več vojaških zahtev, se vendar v Avstriji in na Ogrskem težko zgodi, da bi se vojnemu ministru odrekla kakšna srčna želja. Za- koni o povišanju števila rekrutov se za sedaj še lahko sklepajo. Ali kljub temu straši po Avstriji ne- varnost, da nam danes ali jutri zmanjka vojakov. Ljubezno do domovine raste namreč med mla- dimi ljudmi tako čudovito, da jo — trumoma zapuščajo. Iz Krako- va v Galiciji poročajo, da je on- dotna policija na povelje vojnega ministrstva v kratkih dneh usta- vila in zaprla na kolodvoru 1500 čitaj in izgovarjaj tisočpetsto vojnih beguncev. Med temi jih je bilo 400 z Ogrske. To je bilo na enem samem kolodvoru. Ljudje pa se ne vozijo iz habsburških dežel v Ameriko le čez Krakov. V prvi polovici letošnjega leta jo je po uradnih podatkih 121.000 vojnih obveznikov popihalo iz Avstrije, in če pojde tako dalje, jih bo do konca leta gotovo četr- milijona. To pa so številke, ki se nanašajo le na Avstrijo. Na Ogr- skem pa ni ljubezno do rodne grude nič manjša, in obrt slepar- skih izseljeniških agentov cvete tam bolj kot marsikatera produk- tivna armadnih mestih lasje po- tivna industrija. Ob takih dej- stvih je že razumljivo, da stoje gospodom na najvišjih armadnih mestih lasje po konci, kajti če bodo mladi ljudje kakor doslej obračali črnorumenim deželam hrbet, se da po pratiki iz- računati, kdaj ne pride no- ben rekrut pod naborno komi- sijo. Vojno ministrstvo bi rado prišlo temu begu pred cesarsko suknjo v okom, pa zahteva po- ostreno nadzorovanje kolodvorov. Ali mi smo že davno izgubili vero v taka policijska sredstva, in če bi vojno ministrstvo malo bolj poznalo življenje, jim tudi ne bi preveč zaupalo. Če bo možnost uhajanja čez mejo težja, bo pa previdnost beguncev večja. Po- liceisti in žandarji na kolodvorih bodo le povod povečane bistro- umnosti, in relativno bo domovi- na pri tem le na izgubi, ker bodo ostajali butci, ki ne bodo znali preslepiti straž, odhajali pa bodo fantje močnejših možgan, ki bodo znali uspešno konkurirati z loka- vostjo biričev. Tudi nas ne veseli ta selitev narodov, čeprav bi ime- li svoje ljudi iz drugih razlogov radi doma kakor vojaška uprava. Toda prepričani smo, da beg iz dežele ne preneha, dokler ne bodo odstranjeni njegovi vzroki. Če bi ljudje doma imeli dovolj kruha in dovolj svobode, ne bi iskali obojega v Ameriki. Dokler pa bo domovina držala svoje čla- ne le zato za suknjo, da bo imela dovolj materiala, za kasarne in za istiskanje davkov, jih bo ved- no mikala tujina. Ne žandarji, ne policisti jih ne bodo naučili lju- bezni do domovine.

— Duševno delo se v Avstriji včasih zelo imenitno izplača: treba je le, da ima duševni delavec ne- koliko talenta in samostojnosti. Krasen zgled zato daje sledeči oklic, ki je bil te dni objavljen v

dunajski Novi Preši in ki se gla- si: "Akademsko izobražen Av- strijanec, ki je posvetil dvajset let svojega življenja izključno preiskavanju in tehniki letanja in na tem polju izvršil priznana dela, se nahaja v morem bedi. Ne manjkajo mu le sredstva za na- daljevanje njegovih konstruktiv- nih del, ampak tudi kar je nujno potrebno za življenje. Nepresta- ne finančne žrtve za njegove pre- iskave so ga naposled spravile na beraško palico in danes ima z že- no in dvema otrokoma prazen nič pred sabo. Razpustiti je moral svoje hišno gospodarstvo in po- prodati svoje skromno imetje, ker ni mogel pokriti stroškov za sta- narino. Trajno stradanje je tega marljivega in uspešnega razisko- valca tako ugonobilo, da se boje njegovi prijatelji najhusega." — Uredništvo omenjenega lista na- bira prostovoljne darove za moža, ki je očitno prezrl, da živi v Avstriji, kjer se ceni duševno de- lo le tedaj, če se hlapčevsko vdi- nja kapitalizmu ali pa kakim mo- gočnim kliku. Pa pravijo, da bo so- cializem uničil kulturo!

— Molitev namesto zdravnika. V mestecu Wernsgrün na Sak- sonskem je pred kratkim 24letni Kurt Lücke napravil izlet na ko- lesu. Ko se je zvečer vračal je v temi zadel že blizu stanovanja svojih staršev v voz in je dobil težke notranje poškodbe. Oje ga je sunilo v trebuh, in le z največ- jim naporom je dosegel hišo star- šev, kjer se je takoj nezaveden zgrudil. Starši pa pripadajo neki sekci, ki se je zadnja leta precej razširila po Nemčiji in je nekaj časa uživala tudi simpatije nem- škega cesarja Viljema. Glavno načelo njenih pristašev je to, da zdravijo z — molitvijo. Tudi v tem žalostnem slučaju so starši namesto zdravnika poklicali šest tercijsk, katerim se je pridružila še neka nuna. Štiri dni in štiri noči je ta družba menjevala se če- pela ob postelji, molila, ter uga- njala vsakovrstne "verske" ko- medije. Tudi starši sami so se pri- družili temu procesu, tako da je bilo včasih po pet molilcev obenem ob postelji. Ali čudeža ni bilo od nikoder. Med tem je občinski predstojnik izvedel, kaj se godi v hiši, pa je odšel tja in izpodil vso moločo družbo, starše pa je opozoril, da bodo obtoženi zaradi malomarne usmrtnice, če ne na- pravijo konec komediji. Poklical je tudi hitro zdravnika, ali ta je že prišel prepozno. Mladega moža so v hudih bolečinah prepeljali v bolnišnico, ali tja so ga pripeljali že mrtvega.

Vse dopise, važna naznanila je treba poslati uredništvu najka- snejše do torka zjutraj. List je do- segel sedaj naklado 10.000. Zato mora že v sredo v tiskarski stroj. Na dopise in naznanila, ki bodo došla kasneje, pojdejo v list še le drugi teden.

ROJAKINJE POZOR!

Lepa prilika za učenke, ki se žele naučiti ši- vati ženske slamanike. Učenke se sprejemajo po dogovoru vsaki dan od osmih dopoldan do osmih zvečer. Naslov: 458 N. Halsted St., Chicago, Ill., 2. nadstropje za- daž. (Advertisement.)

Delavci na prostem,

iz postavljeni mrazu in vlagi, se lahko izognejo dolgotrajnim bolečinam vsled reumatizma in nevralije, ako rabijo dr. Richter-jev "PAIN-EXPELLER", kakor hitro počutijo prve znake bole- čine.

To sredstvo ima za seboj 43letno zgodovino.

Uporablja se ga po celem svetu ter ga je dobili v vseh lekarnah Zdr- ženih držav, za 25 in 50 centov stekle- nica.

Rabite ga tudi, ako si izvinete mi- šice, sklepe, kadar čutite bolečine v bokih in v prsih, zobobolj, v ušesih in za krč v želodcu.

Bodite pazlivi ter izogibajte se po- naredb.

Pravi Pain-Expeller je dobili le v zavojih kot je naslikan tukaj. Izdelan pri

F. Ad. Richter,
78-80 Washington Street, New York.

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,850,000.00

JAN KAREL,
PREDSIEDNIK.

J. F. ŠTEPINA,
BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorom "Clearing House" čikaški bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi u- loge poštne hranilaice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure odpoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenote. Bodite uvjereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIC

office Room 1503-4 City Hall Square B'd'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrske in ameriške pravne posle zastop- pa na vseh sodiščih. Tinja delavske poškodbe v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodnijske posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. :- :- :- :- Pišite v slovenskem jeziku.

KRASNI
GRAMOFON
za \$10.00
tako in \$2 mesečno.

\$75 "Columbia" stroj za \$38
z 12 pesmi prosto.

\$40 Gramofon za \$28
in zraven plošče prosto.

Pišite še danes po krasen katalog.

TRANSATLANTIC CO.
76 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

JAMES A. SHALEK, ravnatelj.

Med ptici.

Spisal Andrej Smrekar.

S podvratnikom povodnji kos
Za mizo s kosovko sedi,
Nikdo ne ve, da kos je bos,
Nožice skriva pred gostmi.

Piv, piv! Ček, ček! Tako, tako!
Natoči kupo do vrha!
Jaz pijem, veste rad vodo
Pa hvalim Boga, da jo da.

Pod jezom pet otrok imam,
Četvero sinov, eno hčer,
In dobro vem in trdno znam,
Na svetu lepše ni nikjer.

Snubačev pride dosti k nam,
Vsak vpraša se: čegava bo?
Ne dam je še ne tu ne tam,
Naj pride jih magari sto.

Za doto naj je ne skrbi.
Tako na koncu nismo še,
Pri zdravi pameti pa ni,
Če v prazno kdo se ženi gre.

Saj moja stara — kaj ni res?
Imela reva nisi nič,
Ko prišla k meni si pod jez,
Iz revne kože v moj gradič.

Oh, molči, sitni blebeteč.
Ne nehaš biti stari kos!
Kdaj pamet sreča te berač,
Prej bos si bil in še si bos.

Dogodovščine na parniku "Neptun".

Dne 30. marca leta 1880 je parnik "Neptun" odplul iz Liverpoola v New York. Ukrcal je večje število roparskih živali za neki ameriški zverinjak. Na sprednjem krovu je imel v posebnih kurnikih šest levov, dva tigra, tri leoparda, sedem hijen, tri slone in druge manjše roparske živali. Za prehranjevanje roparskih živali so ukrcali več kljuset, ki bi drugače zapadle konjedreu. Parnik je bil lastnina nekega Jamesa Robinsona, pustoloveca na slabem glasu. Disiplina na "Neptunu" ni bila vzorna, kar se je kasneje dognalo pred pomorskim sodiščem v Liverpoolu. Moštvo je bilo udano pijači in ni svojih dolžnosti jemalo resno. Najtreznejši med vsem moštvom so bili štirje hlapci, ki so tekom vožnje oskrbovali roparske živali.

Dne 12. aprila je nastopila gošta megla. To je bila zadnja aknija, ki jo je zvršil kapitan v dnevniku. Megla je ležala štiri dni in nemogoče je bilo kapitanu dognati, kje se pravzaprav nahaja s parnikom. Vzletemu pa kapitan ni znižal brzine parnika, marveč je vozil s hitrico, kakor da bi bilo nebo jasno kot ribje oko. Parnik je plul ob tem času prek morja, ki je bilo spomlad zelo nevarno radi ledenikov, ki so plavali proti jugu.

Dne 16. aprila je plul parnik mimo dveh ledenikov, katerih niso mogli videti vsled goste megle, vendar so jih čutili vsled ostrega mraza in čuli so, kako morski valovi udarjajo ob ledenika. Vzletemu ni kapitan pomnožil straža, pa tudi moštvo ni prenehalo s pijančevanjem. Naslednjo noč je neki hlapec zapustil svojo kabino in odšel na krov, ker so zveri strašno tulile. Hlapec je takoj opazil, ko je stopil na krov, da se je znižala temperatura, poleg tega se mu je zdelo, da čuje gromenje udarjajočih valov. Prišel je iskati stražo, da bi ji povedal svoja razkritja. Seveda zamen. Nikjer ni videl žive duše. Le na nizkem poveljniškem mostu je slonel mornar na krmini. Temu je hlapec povedal rezultat svojega opazovanja, a mornar ga je zavrnil; da naj se briga za reči, ki se tičejo njega in naj ne vtika svojih prstov v reči, ki ga ne pečejo.

Komaj četrte ure kasneje je parnik dobil strašen sunek, kateremu je sledilo pokanje, kakor da bi se parnik drobil na kosce. Vse je hitelo na krov, ker se je vsakdo bal, da se parnik pogreze.

Ker se je pričelo še le daniti, kroginkrog je pa parnik obdajala gosta, nepredorna megla, je nastala strašna zmešnjava. Pa tudi na krovu je ležalo vse križem; jambore, jaderniki in drogovi. "Neptun" je imel poleg parnega stroja, tudi takelažo za dvojadrnico, da je v slučaju ugodnega vetra lahko razpel jadra in tako hranil na kurivu. Vsled močnega sunka je padla takelaža na krov. Ko so se mornarji pripravljali,

da bi spustili rešilne čolne v morje, je nekdo zakričal: "Zveri so svobodne!" Nekateri mornarji so hoteli v tem osodolnem trenutku poskakati v morje, da bi ušli požrešnim zverskim žrelom, vendar je pa kapitan zopet zabil svojo enerģijo in je preprečil nezmislno početje mornarjev. Kapitan je namreč takoj spoznal, da je zavozil na plavajoče ledeno polje, ker je prenehalo gujajoče gibanje parnika.

Vse moštvo je zopet bežalo na zadnji del krova, v kabino kapitana, in je skrbno zapiralo vsa vrata in okna.

Ko je napočil dan, se je dokazalo, da je bila sodba kapitana pravilna. "Neptun" je ležal nepremakljiv v brezdnu ledenika, na ledenem podvodnem pomolu, ki je segal daleč v morje. Pri hitem dnevu so se lahko opazili, kakšno opustošitev je povzročil sunek. Poveljniški most je bil podrtina, prek njega so ležali jaderniki in jambore. Tudi stena nad krovom je bila na nekaterih mestih zrušena. Med podrtinami so pa prežali trije levi, en tiger in trije leopardi.

Se isto jutro so poskusili hlapci in nekateri pogumni pomorščaki pogupati zveri nazaj. Oborožili so se s samokresi, ker niso imeli drugega strelnega orožja na parniku, in dolgimi drogovi, katere so na konceh ovili s smolnatimi sunjami. S temi bakljami so hoteli vžgati zveri. Poizkus je ponesrečil in en mornar je zgubil svoje življenje. Šel je predaleč in nanj je planil lev in ga raztrgal na kosce. Njegovi tovariši so se hitro umaknili v zavarovano postojanko na zadnjem delu parnika. Moštvo je bilo v tej postojanki brez hrane in vode.

Tako so minili trije dnevi. Le kedar so se približale zveri kapitanovi kabini, so jih sprejeli s strelji iz samokresov, ki jim niso napravili najmanjše škode.

Žeja in glad sta prisilila mornarje, da so izsekali luknjo v krov in so skušali pod krovom prodreti na sprednji del parnika, kjer je bila shramba za živež in vodo. Trije hlapci oboroženi s samokresi in bakljami so se podali na nevarno pot. Minolo je dolgih petnajst minut, ki so se čakajočim dozdevale večnost. Nakrat je bilo slišati strele in dva sta zopet pribežala skozi luknjo v kabino, tretjega je razmesaril tiger, ki je pri kuhinji prežal na svojo žrtev.

Zopet je minol dan. Potem so pa občutili, da nekaj gori. Šesti dan je opazilo moštvo, da prihaja izpod krova na sprednjem delu dim, ki se počasi dviga proti nebu. Baklja hlapca, ki ga je raztrgal tiger, je zanetila ogenj.

Opoldne je bil dim tako močan, da so zveri bežale na zadnji del parnika. Pričeli so zopet s samokresi streljati nanje, ne da bi jim škodili. Dosegli so le toliko, da so zveri zbežale na ledenik. Poslužile so se jadernika kot most, ki je ležal počez na parniku in tvoril naravno zvezo z ledenikom. Vzletemu je moštvo še le sedmi dan zjutraj zapustilo svojo ječo.

Mejtem časom se je ogenj tako razširil, da je bil sprednji konec parnika v plamenu. Zveri v kurinikih so strašno tulile in vzele klavrn konec. Proti poldnevni je na zapadu prikazal parnik, ki je opazil dvigajoči dim proti nebu. Bil je ameriški parnik "Kanada", ki je rešil moštvo, zveri na ledeniku in "Neptuna" je pa prepustil njih usodi.

Teden kasneje je priplul na lice mesta angleški križar "Cumberland". Na ledeniku sta živela še en lev in tiger. Obe zveri sta bili tako izmučeni in sestradani, da so ju ujeli brez nevarnosti in odvedli na križarja.

Anton Čehov:

Požarna bramba.

(Drama v dveh dejanjih.)

Prvo dejanje.

Na rotovžu. Občinska seja. Zupan (požrekuje z ustni in se počasi popraska za ušesom). — Ali bi ne hoteli, gospoda, zaslišati mnenje gasilskega vodja Semjona Vaviliča, ki je večak v tej reči? Naj nam jo pojasni, a potem bomo sklepali!

Gasilski vodja — Menim . . . (ussekne se v karirast robec). Deset tisoč rubljev, namenjenih za požarno brambo je morda lep denar, a . . . (obriše si plešo) samo

na videz. To ni denar, temveč le pena, le dim. Končno imamo lahko tudi za deset tisoč požarno brambo, ali kakšno? Le v zasmeš! Le pogledajte . . . Najvažnejše v človeškem življenju je — razgledni stolp za požarno brambo, in to vam potrdi vsak učenjak. Naš mestni stolp, da govorimo kar naravnost, pa je povsem nezadosten, ker je premajhen. Ibiše so visoke (roke dvigne kvišku), vsenaokolo zakrivalo razgledni stolp, da je videti komaj nebo, nikar ogenj. Ognjegasec sicer oštevam, ali kaj morejo zato, če ne vidijo? In potem z ozirom na konje in upoštevajoč čebre za vodo . . . (odpne si vestjo, zdihne in nadaljuje svoj govor v enakem duhu).

Občinski svetniki (soglasno). — Postavko zvišamo za dva tisoč rubljev!

(Župan prekine sejo za eno minuto, da spravijo časnikarskega poročevalca iz dvorane.)

Gasilski vodja. — Dobro. Sedaj sklenete, da se razgledni stolp vzdigne za dva vatra . . . Dobro. Če pa presojamo s tega stališča in v tem smislu, da gre tu za občinske, človek bi dejal, za državne interese, moram pripomniti, gospodje svetniki sledeče: Če se delo izroči podjetniku, vas opozarjam, da bo stalo mesto dvakrat toliko, ker bode stavbni podjetnik iskal svoj lastni dobiček, a ne občinsko korist. Če gradi gospodarno, ne prenašlo, tedaj bo, če računamo opeko recimo po petnajst rubljev za tisoč — dovoz s konji požarne brambe — in če vzamemo (oči zavije k stropu, kakor da bi v mislih računali) in če vzamemo petdeset brun, dvanajst vatlov dolgih in pet palcev v debelih . . . (računa).

Občinski svetniki (z ogromno večino glasov). — Prezidavo razglednega stolpa izročamo gasilskemu vodji Semjonu Vaviliču in dovoljujemo v to svrhu kot prvi obrok tisočpetstointrindvajset rubljev in štirinštirideset kopajk!

Žena gasilskega vodje (sedi sredi občinstva in šepetaje sosedu). — Ne vem, zakaj si moj Semjon nalaga taka bremena! Prezidava gotovo ne bo njegovemu zdravju na korist? In potem, ali je prijetno, pretepati ves dan delavce? S prezidavo zasluži siromašno malenkost, kakih petsto rubljev, a zdravje si pokonča za tisoče. Dobrota bo bedaka pogubila!

Gasilski vodja. — Dobro! Sedaj pa izpregovorimo o službenem o-sobju. Lahko reče kdo, da jaz kot interesent (v zadregi) . . . pripominjam pa, da mi . . . da mi je vseeno . . . Mlad nisem več, bolehen, pa lahko umrem danes ali jutri. Zdravnik mi je dejal, da se mi v životu zbira in da mi, če ne pazim na svoje zdravje, počasi žila in da umrem, ne da bi se spovedal . . .

Šepet med občinstvom. — Pes pogine po pasje.

Gasilski vodja. — Ampak za se se ne potegujem. Moje življenje je pri koncu in lahko boga zahvalim. Ničesar več ne potrebujem. Le čudim se in . . . in žali me . . . (brezupno zamahne z roko). Za svojo plačo služiš pošteno, neoporečno . . . Miru nimaš ne po dnevi ne po noči, svoje zdravje žrtvuješ, in . . . in ne veš čemu? Čemu se trudiš? Kaj imaš za to? Ne mislim nase, ampak sploh . . . Drug bi v teh razmerah ne mogel živeti . . . Pijanec pač prevzame to službo, ampak soliden, delaven človek pogine raje gladu, kakor da bi se za tako plačico ukvarjal s konji in z ognjegasci . . . (skomizgne z ramo). Kaj imaš za to? Če bi tuje videli, kakšne razmere so pri nas, to bi jih dobili po grbi v tujem časopisu. V zapadni Evropi, vzemimo za primer Pariz, je v vsaki ulici gasilski stolp in gasilski vodje dobivajo vsako leto nagrado po svoji plači. Tam je služba že drugača!

Občinski svetniki. — Semjonu Vaviliču dovoljujemo za njegovo mnogoletno službovanje, enkratno nagrado dvesto rubljev!

Žena gasilskega vodje (zašepeta sosedu). — To je prav, da si je nekaj izprosil . . . Pametna buča! One dni smo obiskali prošta, pa smo zaigrali pri njem sto rubljev — kako nas še sedaj izguba boli! (Zaveva). Eh, kako nas boli. Ampak čas je že, da grem domov na čaj.

Drugo dejanje.

Pred gasilskim stolpom. Straža.

Čuvaj na stolpu (kriči). — Hej! Na dvorišču parne žage gori! Zatrobi!

Čuvaj pred stolpom. — Kaj šele sedaj si opazil? Ljudstvo vre že pol ure z vseh strani, a ti, tepec, si opazil šele sedaj! (Zamišljeno.) Če postaviš takega bedaka na stolp, ali ne, je vseeno. (Zatrobi.)

(Čez tri minute se prikaže na oknu svojega stanovanja, nasproti gasilskemu stolpu, gasilski vodja, površno oblečen, z zaspanimi očmi.)

Gasilski vodja. — Kje gori, Denis?

Čuvaj pred stolpom (se zravna in salutira). — Na dvorišču parne žage, visokorodje!

Gasilski vodja (zmaže z glavo). — za božjo voljo! Tako močan veter, pa vse suho . . . (Vzdigne roko.) Bog nas varuj! Žalostno je s temi nezdodami! . . . (Pogledi nekolikokrat po obrazu.) Veš kaj, Denis . . . Reci jim, dragi moj, naj brž naprežejo in se odpeljejo, jaz pridem takoj . . . Obledi se moram za silo . . .

Čuvaj pred stolpom. — Ne morejo se odpeljati, visokorodje! Vsi so odšli, le Andrej je doma.

Delavcu nesocialistu.

Zakaj naj se za socializem agitira neumorno in vztrajno? Najmodrejši in najboljši ljudje širom sveta so se izrekli v prilog socializmu. Storili so še mnogo več. Izjavili so, da napredek civilizacije zahteva nov družaben red po socialističnem načrtu; da je današnji družabni red gnil in da razpada.

Prijatelj, družabni in moralni propad lahko vidiš vsepovsod. Mogoče priznaš, da smo ob robu družabnega propada?

Naš politični red ni več v soglasju z našim industrialnim redom. Kajti povsod vidimo zločine, bolezni, smrt in dekadenco. Mi ne moremo nazadovati v industriji, lahko pa napredujemo v politiki. Zakaj bi ne storili tega?

Da, prijatelj, ti priznaš, da mora človeška družba propasti, ako ne zvršimo tega? Tisoči in tisoči priznajo, kar priznavaš ti. Vendar pa stojiš izven socialistične organizacije, kakor da bi bili socialisti nekaj izvanrednega, tujega, ki prinašajo človeštvu gorje, bedo in nesrečo.

Prijatelj, kaj te odtuja socialističnim vrstam? Kaj vpliva na te, da ne proglasiš resnice za resnico in krivico za krivico? Ali nisi mar svoboden?

Zakaj se bojiš obiskati zborovanja socialistov, ki se vrše vedno pri odprtih vratih, ker socialisti nimajo nič za prikriti na svojih sestankih in zborovanjih? Zakaj se bojiš, da bi te nesocialistični višji videli v družbe socialistov?

Prijatelj, ti ne veš zakaj, ali tvoji socialistični prijatelji to vedo. Ti mogoče dvomiš o tem, da bi socialisti vedeli, zakaj se jih ogiblješ.

Da ne prihajaš med socialiste, so krivi predsodki, dostikrat osebno sovraštvo, ki nima nič opraviti z bojem za osvoboditev delavstva iz kapitalistične sužnosti. Tega so krive duševne verige, v katere si ukovan, ne da bi jih opazil.

Prijatelj, ti nisi svoboden! Ako hočeš biti svoboden, moraš razbiti duševne verige, tvoj duh mora biti prost predsodkov.

Misli in zopet misli, misli o vsem in pretresaj vse stvarno, pa bodo razbite tvoje duševne verige . . . in postal boš socialist.

Tedenske beležke.

— Ali naj se strmoglavijo kapitalistični sistem? V Atlantic Cityju je novi komisar za korporacije J. E. Davies izrekel na zborovanju zveze tovarnarjev za kleparske izdelke, da 200 korporacij lastuje \$22,500,000, ki so se ustanovile tekom zadnjih petnajst let. Z drugimi besedami se pravi, da 200 umetno izmišljenih oseb" lastuje trikrat toliko, kot so lastovali vsi ljudje v Združenih državah leta 1850. Potem je nadaljeval komisar:

"Na programu prihodnjega kongresnega zasedanja bo vprašanje trustov. — Kongres mora sprejeti zakone, da se uničijo trusti, ali da se jih postavi pod državno kontrolo."

Odgovarjajoč na vprašanje, da je nemogoče razbiti truste, je Davies rekel: Ker so uveljavljene sedanje razmere, še ni dokazano, da temeljijo na naravnih in gospodarskih zakonih. Civilizacija bi bila velika laž, ako bi bile te institucije v takem položaju, da bi se jim ne moglo vzeti moči, da ne postanejo Frankenstein in uničijo svobodo mož."

Socialisti so to povedali tisočkrat mnogo boljše in razumljivo. Ako se hoče ohraniti svoboda, je treba strmoglaviti kapitalizem in nadomestiti ga s socializmom.

— Pameten sodnik. Municipalni sodnik Wade v Chicagi ima svoje prepričanje in si ga ne da sugestirati od kapitalističnega časopisja.

Na obtožni klopi je sedel Elmer L. Hitt, poslovska unije pleskarjev in sobnih slikarjev. Tožitelji

so bili neunijski delavci, ki so obdolžili Hitta, da jih nadleguje in preganja, ker niso organizirani. Sodnik Wade je nekaj časa poslušal tožitelje, potem je pa vstal in rekel:

"Jaz simpatiziram z unijskimi delavci in nimam prav nobene simpatije do neunijskih delavcev. Jaz mislim, da delavci nima pravice delati v tej deželi pod unijsko mezdo. Jaz ne morem pravičnno soditi o tej zadevi in radi tega pošljem, obtožbeni sodniku Olssonu, da določi drugega sodnika."

Javni tožitelj je na to umaknil obtožbo, kapitalistično časopisje je pa padlo po sodniku, ker je imel pogum povedati svoje prepričanje javno v sodni dvorani.

— Iz Fort Smitha, Ark. poročajo, da je stavka rudarjev za državo Arkansas in Oklahoma končana. Prizadetih je bilo približno 700 rudarjev.

— Iz New Yorka poročajo, da je W. W. Moore, nastavljenec pri listu "New York World", uležil pri zveznem sodišču priliz za revizijo obsodbe odstavljenega gubernerja Sulzerja. Moore utemeljuje svoj priliz s tem, da država New York nima sedaj od ljudstva izvoljene državne uprave. Obtožnica je dvignena proti gubernjerju Glynnu, vsem državnim ekskuzivnim uradnikom, državnim senatorjem in državnemu prizivnemu sodišču. Zvezno sodišče naj bi obravnavo proti Sulzerju proglasilo za ničevno in Sulzerja zopet proglasilo gubernjerjem.

— Surova mladina. Iz Minneapolisa poročajo, da je 500 dijakov, ki so praznovali odhod svojega kluba za nogometno žogo, naskočilo neko gledališče. Vrata, ki jim je brnil vstop, so pobili na tla in tako težko poškodovali, da je obležal nezavesten. Z velikim trudom so preprečili paniko v gledališču. Občinstvo je mislilo, da je nastal požar.

Na pomoč došli policaji so jim pomolili samokrese pod nos, da so jih ustrašovali, dokler ni došla pomoč. No pozorišče je kmalu dospelo 30 policajev in nastal je boj z dijaki in njihovimi prijatelji. Kolovodje in mnogo drugih dijakov so zaprli.

Vabilo na veselico

— katero priredi —

Pevsko društvo "Slovan"

v Stanček-ovi dvorani 205 E. 115 St., (Kensington)

v nedeljo dne 9tega novembra t.l.

Na sporedu so razno zanimave točke in za dobro postrežbo bode skerbel to zadevni veselčni odbor. Za najobilnejši poset se priporoča vsem slov. rojakom in rojakinjom ODBOR.

ZA BOŽIČ IN NOVO LETO

se kaj radi spominjajo Slovenci svojcev v stari domovini in jim pošiljajo darove; seveda iz te dežele večinoma le GOTOVE DENARJE; v tem oziru je najboljše, da se obrnejo v materinem jeziku na podpisanega, kateri : : : : vse hitro in točno odredi. : : : :

Frank Sakser

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

6104 ST. CLAIR AVENUE, N. E., CLEVELAND, O.

Radij potrustljanjen.

Alfred Du Pont, poznan v Ameriki tudi pod imenom kralj smodnika, je spravil pod svoje nadzorstvo 80 odstotkov rudnine, iz katere delajo radij.

Radij spada med najbolj čudodelne prvine. Znanstveniki pravijo, da vsebuje močno energijo v podobi svetlobnih žarkov, ne da bi pri izžarjevanju izgubil mnogo od svoje teže. Nekateri ga imenujejo vrelec življenja. Pridobivajo ga iz zelo redke rude, ki je v rudinarstvu poznana pod imenom "pitchblende." Iz deset ton te rude napravijo potom kristalizacije in distilacije en gram radija, ki ima vrednost \$115.000.

Radij ima veliko zdravilno moč in zdravniki ga rabijo pri zdravljenju raka. Razkrila ga je v letu 1898 Mme. Curiejeva v Parizu. Znanstveniki, posebno kemiki, trdijo, da obdrži svojo energijo do 2500 let, ne da bi jo vidno izgubil. Ker je radij zelo dragocena prvina, so rudo, iz katere ga izdelujejo, iskali po celem svetu. Zdaj so odkrili, da v gorovju države Colorado počiva mnogo te rude, iz katere se lahko dobi radij. In ker je radij najbolj dragocena prvina, je kupil rudnike DuPont, kralj smodnika.

Čitateljem ni treba vse verjeti, kar se danes piše o lastnostih radija in o pridobivanju istega. Težko je ločiti resnico od domišljije. Ali čitatelji so lahko prepričani, da je resnica naslednje: Alfred Du Pont ni dal radija v rudnike v Colorado. Ako bo sedaj izčrpaval te rudnike in k starim milijonom pridjal nove, se to vrši, ker ljudstvo v večini še spi in ne vidi, kako posamezni človek jemlje naravne zaklade, ki so lastnina vseh, in jih spreminja v denar le v svoj dobrobit.

Naravni zakladi bi se morali žrtati v dobro vseh ljudi, ker so po naravnem zakonu tudi lastnina vseh.

Pozor Slovenci!

Sveže Amerikan pivo, domače vino in dobre smodke, se dobi vedno pri Tony Qualiza, 731 N. Warman Ave., Indianapolis, Ind.

ZA VSEBINO oglasov je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva zakon.

1913 — SVETOVALEC — 1913

Vse, kar morate vedeti o paketni pošti, poštinih hranilnicah! — Kako postanem državljan. — Najnovejša slovenska izdaja (1913) z novimi zakonitimi odredbami. Vse v eni lični priročni knjižici. Koristno za vsakogar. Unjski tisk. Cena samo 25c. — Naročiti se samo pri Bert. P. Lakner, 1595 3rd ave., New York, N. Y. (Adv.)

Veliki Slovensko-Angleški Tolmač, obsega slov.-angl. slovnico, razgovore, pisma in navodilo kako postati državljan poleg največjega slov.-angl. in angl. slov. slovarja. Knjiga je nujno potrebna vsem onim, ki se res želijo naučiti angleščine. Cena v platno trdo vezana (420 strani) je \$2. — er se dobi pri V. J. Kubelka, 538 W. 145. St., New York, N. Y. (Advertisement.)

Kužne bolezni.

Profesor Matheis, ravnatelj E. tehnološke postaje v Beaune na Italijanskem, piše in dokazuje v članku svojega časnika pod naslovom: "Vino in kuže", da je vino najboljšo sredstvo proti kužnim boleznim in da je bila dokazana vrednost vina v takih časih, ko so kolera in vročinska bolezen razsajale in da tisti, ki so rabili vino niso podlegli, medtem ko so vodopivci podlegli tem boleznim. Mnogokrat smo opominjali naše čitatelje na to, da je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino najzanesljivejše zdravilo proti boleznim v želodcu in črevesih. Zelišča, ki so v tem vinu, imajo veličansko zdravilno moč; ista izčistijo telo naravno, brez vsake bolečine ali katere druge težkoče in ojačajo obremenjeni prebavni organi. V lekarnah, Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Za revmatične in nevralgične bolečine ne dobite boljšega zdravila kot je Trinerjev Liniment.

(Advertisement)

Importirane slovenske grafo-fonske plošče, Columbia grafofonske, ure, verižice in sploh vseh vrst zlatnine in srebrnine dobite pri nas. Pišite po cenik! A. J. Terbovec & Co., P. O. Box 25, Denver, Colo. (Adver.)

POZOR, ROJAKI!

Ako želite sebi in svoji družini boljše življenje in brezskrbno bodočnost, ne ukvarjajte se po za-duhlih tovarnah in nevarnih rudokopih, dokler Vaše zdravje še ni popolnoma uničeno. Pridite v zdravo in pristo naravo, in kupite si kos dobre in rodovitne zemlje, katera rodi vse iste pridelke kod v starem kraju in na kateri se Vaše delo stotero izplača.

Vprašanje je, kam se obrniti in kje kupiti, kajti zemljiških agentov je veliko in vsak svoje hvali. Veliko hvale in vpitja navadno ni veliko prida, radi tega ne trajte po nepotrebnem denarja in časa po takih krajih. Pridite naravnost v zdrav in prijazen kraj WAUSAUKEE, WISCONSIN, kjer se Vam nudi vse ugodnosti, ki jih potrebujete kot po velikih mestih. Kjer je dobra in rodovitna zemlja, zdrava in čista voda, vedno dovolj dežja in gorkote, zdrav in čist zrak, ugodno podnebje in klima, dober trg in izvrstna železniška zveza glavne proge z vsemi večjimi mesti.

Tukaj ni potreba zemlje in kraja hvaliti, ker ta se sama hvali in se lahko vsak sam na lastne oči, pri tukajšnjih farmerjih in rojakih prepriča o vsem. Cene zemlji so sedaj še nizke, kupni pogoji lahki in ugodni, vožnji stroški se po zaključku kupčije povrnejo, postrežba je solidna in poštena, o čemur se je v zadnjih par mesecih nad 80 rojakov prepričalo, ki so tukaj svet kupili, kar Vam je lahko jasen dokaz, da je to resnica in da imamo tukaj to, kar iščete in potrebujete. Pridite toraj naravnost v prijazno mesto Wausaukee, Wisconsin, kjer še vedno lahko kupite kos dobre in rodovitne zemlje v središču nove in jako hitro razvijajoče se slovenske farmerske naselbine. Ko dospete sem, pridite naravnost v moj urad, ki se nahaja nasproti železniške postaje in prepričani smete biti, da bode dobro in pošteno postreženi, ter da bode z vsem popolnoma zadovoljni, kakor so vsi rojaki, ki so se do mene obrnili. Ako pa želite kaj več pojasnila, pišite takoj na:

A. MANTEL,
L. Box 221, Wausaukee, Wis.
Advertisement.

NA PRODAJ

hiša s petimi sobami in kletjo, 6 1/2 akrov zemlje in hlev za živino, oddaljena samo pol milje od mesta Herminie proti Madison-u, Pa. V bližini je sedem rudokopov, v katerih se lahko vedno dobi delo. Cena za vse skupaj je \$2.200. Samo \$500 se plača takoj, za drugo pa rad počakam dolgo časa. Kupi se lahko tudi samo hiša in dve loti zemlje. Za natančnejše podatke se obrnite pisмено na MARGARET SHAPPEK, P. O. Box 213, So. Fork, Pa. (Cambria Co.) ali pa na JAKOBA LUCK, P. O. Box 34, Herminie, Pa. (Westmoreland Co.) 3x (Advertisement.)

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf

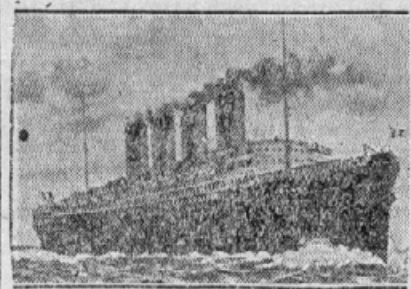
izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela dobro in poceni

6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND, OHIO

FRANCOZKA LINIJA

Samo 6 dni preko morja! — Ma vse samo brze parnike: — Odidejo vsako sredo ob 10 uri zjutraj iz pristanišča.

S. S. FRANCE S. S. LA PROVENÇE
(novi na štiri vijake)
S. S. LA LORAINÉ in S. S. LA SAVOIE

So tudi, drugi in tretji razred moder ni novi parobrodi, odidejo tudi vsako soboto ob 3 uri popoldan.

S. S. ROCHAMBEAU S. S. CHICAGO
(novi na štiri vijake)
S. S. NIAGARA S. S. LA TOURAINE

MAURICE W. KOZMINSKI

Glavni zapadni zastopnik
139 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Unijske smodke najfinejše kakovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni

194 od stisne vate gre v rezervni fond S. N. P. J. i Pismena naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naročila se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!

John Breskvar,
3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Pod ugodnimi pogoji je na prodaj

HIŠA

močno zidana s 4 stanovanji pripravna za obrt, 15 korakov od ljubljanske glavne ceste z vrhom, dvoriščem, vodovodom in drvarnico. Natančnejše se izve pri

Ivan Petriču, Novo mesto, št. 224

Cena se izve tudi pri upravnistvu 'Glasila'

Kadite samo najboljše

NEBO
CORK TIP
CIGARETTES

Brez ednakosti
najboljši

Pozor slovenski gostilničarji!

Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žganje naravnost iz Kranjskega. Poskusite en zaboj 12 steklenic, od vsakega 3 steklenice brinjeve, slivove, tropinjeve in grenko vino. Zagotovim Vam, da boste zadovoljni. Dokaz je, da v osmih letih nisem nobenega odjemalca izgubil na tej pižari.

Prodajam nekoliko ceneje kot katera druga trdka, ker ne plačujem dražih agentov.

Prodajam samo na debelo.

A. HORVAT, Joliet, Ill.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tvornica za ZASTAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE, PEČATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa slovenska, hrvaška, česka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovenskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar se je ustanovila.

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najcenejše in najbolj varno.

Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vožni listki, (sifkarte) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajškega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K - \$1 bres odbitka. Pošljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo drahte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil še centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko. — — —

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Vsem rojakom na znanje.

Vedno na razpolago sveže pivo, domače vino in izvrstne smodke pri Louis Fon, 739 N. Warman Ave., Indianapolis, Ind.

Austro-Americana Parobrodna Družba

Direktna črta med New Yorkom in Avstro-Ogrsko.

Nizke cene.

Dobra postrežba, električna svetiljava, dobra kuhinja, vino brez plačilo, kabine 3. razreda na parobrodih Kaiser Franz Josef I. in Martha Washington.

Na ladjah se govore vsi avstrijski jeziki. Družbni parobrodi na dva vija ka: Kaiser Franz Josef I., Martha Washington, Laura, Alice, Argentina, Oceania, Polonia, Canada.

Novi parobrodi se grade. Za vsa nadaljna pojasnila se obrni na glavne zastopnike:

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St. New York, N. Y. ali na njih pooblaščenih zastopnikih v Zjed. državah in Kanadi.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St. CHICAGO, ILLINOIS.

ROJAKI V CHICAGO

— obiščite —

Bernardovo Vinarno

POŠILJA PO POŠTI NA ZAHTEVO.

Ako živite izven Chicage, pišite po naš cenik za dobro vino in žganje, na:

JOS. BERNARD, 1903 BLUE ISLAND AVENUE, (DEPT. Z.) CHICAGO, ILLINOIS.

FRANK J. PETRU

JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje. Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden.

1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbin-skih in posojilnih društev.

Krajnsko, Češko Hrvaško stavbinsko in posojilno društvo. Prvo Hrvaško stavbinsko in posojilno društvo. Benatsko-vo stavbinsko in posojilno društvo. Hrad Rabi stavbinsko " " " " Unijsko stavbinsko " " " "

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih sveta. Denarna posojila proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

F. Kerže Co., 2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike. Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, Priveske, broške raznih jednot in sves

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

PROSTO!

40 najlepših slovenskih 40 — PESNI —

3 mesece na poskušnjo \$1.00 mesečno

Te izvrstne mednarodno govoreče stroje, vam prodamo na nizke mesečne obroke \$1.00 in poleg dobite 40 slovenskih pesmi brez plačila, katere si sami izberete iz našega cenika (kataloga). Pošljite nam samo \$5.00 vnapred in mi vam odposljimo stroj z rekordami. Pišite še danes po naš cenik, katerega vam takoj pošljemo, brezplačno. Pišite na

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.

196 E. HUSTON ST. DEPT G. NEW YORK, N. Y.